

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדול שליט"א

בני ברק - אלעד

ד' כסלו תש"ע

תולדות

שנה י"ג גליון תרל"ז

וכאשר עשינו עמך רק טוב ונשלחך בשלום

תוכן העניינים

לקח טוב	עמוד ג'
שבת בשבתו	עמוד ה'
דבש תמרים	עמוד ז'
בשפתי צדיקים	עמוד ט'
פרפראות לחכמה	עמוד י"א
ודרשת וחקרת	עמוד י"ב
פניני התורה	עמוד ט"ו
חוקים להורות	עמוד י"ז
הילולא דצדיקא	עמוד י"ח
דבר בעתו	עמוד כ"ג
משולחן מלכים	עמוד כ"ד
דברות קודש	עמוד כ"ה

שש ומדושן עונג, ישב לו הארי במאורתו, על אשר עלה בידו לטרוף שלל כבד, וללא הבחנה התחיל לדרוס ולאכול ולהשקיט רעבונו, אמנם תאני' ואני' נהייתה במחיצתו כאשר עצם גדול נתקע בגרונו, ואין לאל ידו ולגוריו להוציא העצם מגרונו, והוא התפתל ביסוריו, וכאשר הרגיש שעוד זמן קט הוא נחנק למות, אמר להכריז לכל בעלי החיים: שמי שיבוא לעזרתו ויוציא העצם מגרונו, הוא ישלם לו שכרו ולא יחסוך ממנו מאומה.

והיה כאשר קול ההכרזה הדהד למרחקים נתקבצו כל החיות והעופות לבוא להושיעו, כדי לזכות בשכר המובטח מאת מלכם, והנה הגיע עוף עם פה ארוך ודק מאוד, הכנים את ראשו ללוע הארי, והוציא את העצם ברב הצלחה, והארי נשם לרווחה.

והעוף הנ"ל תיאר לעצמו ששכרו יקרה מפנינים, אמנם לתדהמתו סירב לו הארי' ליתן מאומה, ואמר לו זה לבד שתוכל לפרסם שהכנסת ראשך בלוע הארי, ויצאת בשלום בלי פגע זה לבד שכר גדול מאוד ודי לך בזה.

הנמשל עפ"י משל זה מבואר במדרש את דברי אבימלך מלך פלשתים ועבדיו ליצחק אבינו: "אם תעשה עמנו רעה כאשר לא נגענך וכאשר עשינו עמך רק טוב ונשלחך בשלום", דלכאורה תקשי מה המובן שעשו עמו הרי סוכ"ם לא עשו עמו שום טובה רק שלא הרגו אותו, אולם לפי המשל מובן דהמובנה גדולה שעשינו לך היא שהיית אצלנו ויצאת בשלום, יכולנו להזיק לך מאוד ולא עשינו זאת, זו היא טובתם של אותם פלשתים.

מבואר ניתן ללמוד על יחסם של הגויים במשך כל הדורות לעם ישראל, עצם העובדא שהם לא נוגעים בישראל לרעה נחשבת בעיניהם כעשיית טובה, עם ישראל הוא כבבשה בין שבעים זאבים והללו רוצים תמיד לטרוף אותה ורק ה' הוא המציל את עם ישראל מידם.

ובפרט בזמנינו מה מאוד נתוודע האמת לאמיתו, כאשר תוחלת הכופרים כאן נכזבה, ובעוזה"ר האמת טפחה על פנינו והמציאות מרה כלענה, שכל הסברות כרסיות ותקוות שווא שתלו בבני ישמעאל הרוצחים כהלום יעוף ורק הקב"ה יצילנו מידם.

להכנסת מודעות, ברכת מזל טוב,

הנצחת שם, לעילוי נשמות

ולכל שאר עניני המערכת

הארות והערות וכדו'

אפשר לפנות

להר"ר **אלטער אשר אנטשיל**

אילאוויטש הי"ו

011-972-527648437

עוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים

למזל טוב

קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה

מורמם על כל ברכה ותהלה ישחבב אדון היצורים
ששועים נטע בגזע קדושים באר חפרוה שרים
למרום נשואות עינינו אל כל שלטי הגבורים
במשה ועד משה אבות העדה ירננו עצי התמרים

נ"ב שפתינו ירצה מהרו אספו עלצו אתנו אחים יקרים
חסדי ה' ותהילותיו להזכיר ולהלל מעשיו בשערים
ממרום תתברכו בשפע קודש ידידים נאמנים וישרים
המקדש יבנה לעינינו ובמהרה יעמוד הכהן לאורים

ובכן בעזרת רוכב ערבות, אתכבד להזמין את כל ידידי וידידי בית אבות
אנא תהינה אוניכם קשובות, הזכירו נא זכרונות טובות, להשתתף בשמחת ענף עץ אבו"ת

ח"ה יום כלולת בני חיקר

הב' החתן תמים למעלות חו"ב
הרב **משולם זושא** שליט"א

עב"ג

הבתולה הכלה המהוללה
מרת **נחמה** תחי'

בת מחור' הרה"ג שלשלת היוחסין
מוה"ר **ברוך אברהם הלברשטאם** שליט"א
רב דביהמ"ד צאנזער קלויז קרשאנוב

אשר תהי' בעזהש"ת למזל טוב בשעה טובה ומצלחת
ביום ד' לסדר ונברכו כך כל משפחות האדמה (ויצא)
ח' לחודש כסלו תש"ע לפ"ק

בבית המדרש הגדול דקהל יטב לב דיסאטמאר - בארא פארק

1350 53 סטריט, ברוקלין ניו יארק יע"א

בגלל אבות תושיע בנים, לעורר ברית איתנים, ח'ננו י' ח'אר אהבת ישנים, חסד ה' מעולם וצדקתו לבני בנינו
ל"ב נחת דקדושה תזכנו לראות רבות בשנים, ח'ננו ו'ברכנו אלקים לאור פנים, כנועם שיה סוד שרפי קודש
כאשר לאבותה"ק שמר אמונים, כן קטיב גם לאחרונים, מ'מכון ש'כתך ח'שמים תברכנו בזאת הברכה אשר ברך משה

ויהי ה' אלקינו עמנו כאשר היה עם אבותינו, ו-ה זכות אבות יגן עלינו,
והגני מצפה לקבל פניכם בשמחה ובטיב לבב

חק' חיים צבי מייזליש
ראש ישיבת סאטמאר, בני ברק יצ"ו

לִקְהָטוּב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים,
ע"ד מוסר והסידות נאמרים

סדוה הרמוזים בדם ונפשו יודעת מאד כי לא השיגה ידו אדת מני אלק תעלומות ההכמה ונפול בדעתו וירא לגשת אל העבודה, וזה הרמוז בפי' ורבה אמרה אל יעקב בנה רומז לשכינה הקדושה ואומרת אל האדם לך קח לי, אתה תעשה כל מה שתמצא ידך לעשות, ואני אעשה אותם מטעמים לאביך להיות מוכשר בכל הכוונות הראוים לדם, ולזה קודם התפילה אומרים ה' שפתי תפתח, כי השם יעזר לנו לקבל תפילתנו ברצון, ולקרב הדבר עפי' שכל, משל למלך בוי"ד אשר אם יבוא איש שפל ונכזה אבר השדה לשפך תפילתו לפניו והוא איננו יכול לדבר בלשון צה כראוי, וזאת העצה הנכונה ללכת אל אחד משרי המלך שבין לשונו והוא ימליץ ודבריו לפני המלך ועי"ז ימולא בקשתו, כן הדבר הוזה לפני הקב"ה, השכינה הקדושה מגשת ומקרבת את תפילתנו להיות נ"ר לפניו כאלו היתה כוונתנו בכל הסדוה הרמוזים בהם, והוזה ואעשה אותם מטעמים לאביך כאשר אהב. (תפארת שלמה)

★

ויתן לך אלקים, כמד' יתן לך כבושיהון וכו' בהקדם ד"ק של אדמו"ר הרח"ק מו"ה אלימלך זצלה"ה שאמר, איך יוכל לתבוע האדם שבר על מעשיו הטובים, והלא אילו פניו מלא שירה כים וכו' אין אנו מספקים וכו' רק עיקר השבר הוא על שהיצר הרע מסיתו ללשון הרע ורכילות ושאר מדות רעות והוא מתגבר עלו ואינו שומע לפיתוי היצר, על זה הוא עיקר קבלת השבר, והוזה כוונת המד' ויתן לך כבושיהון, שיתן לך השי"ת כח לכבוש את היצר הרע. (דעת משה)

★

ויחי אך יצא יצא יעקב וכו', איתא בזה"ק אל תקרי מן היציד אלא מצידו, והרצון ברמז אם אך יצא יצא יעקב שיוצא מן בית המדרש מן העבודה והתורה וסובר בלעתו שיצא ידי חובתו, אז עשו אחיו בא מצידו, ודי בזה. (עשרת צבי)

★

ויעש להם משתה, הדנה שמעתי מוכבד אדמו"ר הרב ממעזיבש (כעל האהב ישראל) כאשר האדם עושה איזה נשואין לבניו משם באה לו פרנסה, ומצאתי רמז לזה בזה הפרשה ויש להם משתה, דהיינו שעושה חתונה לבניו, ויבאבו וישתנו באה לו פרנסה וכל טוב. (אור לשמים)

הצילני נא שלא יהיה עשו אחי שלא יתגלגל שהיצה"ר יהיה אחי שפעמים מסית לעבירה הו' ומראה להאדם שהוא מצות, ועי"ז לבדו במהרה לעבירה הו', ובהו נ"ל שביקש יעקב מעשו מול אתה העוה"ז ואני העוה"ב שלא תבא אלי לומר על עבירה שהיא מצוה כדי שיהיה לו עוה"ב, שלא יהיה לך שום חלק להסית אותי אפי' על עניני עוה"ב כנ"ל כי אין לך חלק בו. (אמרי יוסף)

★

ורבקה אמרה אל יעקב בנה וכו', דאיתא בזה"ק מהשכינה נקראת רבקה ועם בני ישראל נקראים בשם יעקב, וי"ל בדרך זה דיצחק היה רוצה לברך את עשו בגשמייות בעוה"ז והשכינה הקדושה היא האם המרחמת על בניה ישראל ובכל צרתם לה צר, והיה תשוקתה מאד שיברך יצחק את יעקב גם בעוה"ז, כי איך תוכל לראות בעני עמה בצר להם בעוה"ז ולכן אמרה אל יעקב שילך ויקבל הברכות מיצחק, אמר אל רבקה אמו, היא השכינה הקדושה האיק אוכל לקבל ברכות עוה"ז, הן עשו איש שעיר ר"ל לו ראויה עוה"ז שהוא מעורב בערבוביא הולך בדרך לבו אם טוב ואם רע, אבל אנכי איש חלק, ר"ל שאני צריך להיות חלק צה בעבודתו ית' ויתעלה ופן ואולי הו' ע"י הגשמייות יומשך לבי מעבודתו ית' כנ"ל ואולי ימשוני אבי שבשמים והייתי בעיניו כמתעתע, והבאתי עלי קללה ולא ברכה, ותאמר לו אמו היא השכינה הקדושה, עלי קללתך בני, ר"ל עלי מוטל לשמור אותך מקללה, אך שמע בקולי ולך קח לי, ר"ל שתקבל הברכות עוה"ז ג"כ לעבודתו שתהיה כוונתך הן באכילה ושתייה ושאר גשמייות רק לשמים להוציא ניצוצות קדושות באוצרך בקדושה וטהרה, ושיהיה לך כח לעבוד לו ית' בתורתו ובמצותו, וילך ויקח ויבא לאמו, מובן ממילא שעשה מצות השכינה לקבל הברכות באופן הזה להשמו הגדול ית' ויתעלה וזכרו לעד ולנצח נצחים אמן. (נועם אלימלך)

★

לך נא אל הצאן וכו', הנראה כי התורה רומז לנו עבודת האדם בגשתו אל התורה והמצוות, והנה האדם יודע בעצמו שפל ערכו ומצבו והוא ירא לגשת ולפתח שפתיו, גם בעת עשיית המצוה בהנחת תפילין וכדומה כהעלות על לבבו עומק

ויעתר יצחק לה', כי כתוב בספרים שכשאדם מתפלל השכינה עומדת כנגדו, ואומרת אחריו כל תיבה ממש, ובוודאי זהו רק כשמתפלל כראוי בלי מחשבת ופניות, והוזה שאמר ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו, השכינה נקראת אשה, וכשתתפלל יצחק התפלל לנכח השכינה, שהיתה מתפללה כל תיבה עמו. (זרע קודש)

★

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו וכו', ידידו כשיבוא לאדם איזה צער או יסורין הו' יבין בדעתו שבוודאי יש צער גדול לשכינה הקדושה כביכול כי בכל צרתם לו צר, לכן אדם הישר נותן אל לבו להתפלל לה' יתברך ועיקר כוונתו היא עבור שיתמלא חסדן השכינה ואז גם יתמלא חסדונו, והוזה ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו, היינו עבור השכינה שהיא לנכח אשתו, כי עקרה היא דייקא, ואז ממילא נפקדה גם כן רבקה אשתו. (אורח ישראל)

★

ויתרצו בניו בקרבה, ברש"י כשיתה עוברת על פתחי תורה על שם ועבר, יעקב ר"ן ומפרסם לצאת וכו', וקשה דעשו היה מפרסם לצאת יען שלא היה לו שם עבודת כוכבים, אבל למה יעקב מפרסם לצאת, הלא ידוע כי המלאך לומר שם עם הילד ומה היה חסר לו עוד, אלא מפני שלא היה יעקב רוצה שיהיה לו התחברות עם עשו, כי התורה אינה יכולה להתקיים בתערובות והתחברות חכמות חיצוניות. (זה"ק מהר"ד מבעלזא זר"ש)

★

ויקראו שמו עשו וכו' ויקרא שמו יעקב, י"ל דבעשו נאמר ויקראו, וביעקב נאמר ויקרא לשון חיד, וי"ל דר' דעשו הוא שוה ושקר, והוא שמרמו הפסוק, ויקראו לשון המושבה ואסיפה, היינו שרוב המון נמשכים אחר השקר והשווא, אבל אצל יעקב שהוא מדת אמת, כתב ויקרא לשון חיד, ודיינו מחמת שזה מעט מן המעט, והוא אחד בעיר שמתקרב אל האמת. (דגל מחנה אפרים)

★

ויאמר יעקב מברה כיום, בתנ"ך אמרו רבותינו וכו' מול אתה העוה"ז ואני אטול בעוה"ב וכו', הנ"ל עפ"מ"ש בספ"ק קדושת לוי (וישלה) ויל הצילני נא מיד אחי מיד עשו, ודעוהו הוא הספ"ר המלאך המות הוא היצה"ר, ובקשת יעקב היה

בני ברק

קול רינה וישועה באהלי צדיקים

הננו בזה להודיע לכל אנשי שלומינו קהל עדתינו העיי
סדרי השבת לרגל השמחה בחצרות קדשינו
בנישואי בנו של מודינו הגה"צ ראש ישיבתינו שליט"א

- בליל שב"ק תתקיים אי"ה "שבת אחים" בשעה 9.45 בבית מדרשינו בשיכון.
- בצפרא דשבתא נתאסף ברוב עם הדרת מלך לה"באגלייטן" של החתן שליט"א בשעה 8:15 בדיוק מבית הגה"צ ראש ישיבתינו שליט"א לעבר בית מדרשינו בשיכון.
- אחרי התפילה תיערך "קידושא רבא" בבית מדרשינו הגדול (למעלה) ולנשים בבית מדרשינו (למטה).
- במוצש"ק תתקיים אי"ה "שמחת הפארשפיל" בקול רינה והמון חוגג בשעה 9:00 בבית מדרשינו בשיכון.

ויה"ר שמשמחת בית צדיקים יושפע לנו רב ברכות ושובע שמחות וכט"ס

בברכת שבתא טבא
הנהלת הקהילה

תנו שבח ושירה לקל אשר שבת ברי

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים
על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

מגיע לישראל עוה"ז, אך י"ל בדרך שנמצא בבני יששכר (מאמר סגולת שבת) עפ"י האוה"ח הקדוש שהעולם לא נברא רק על ו' ימים ואם לא ה' שומרים שבת ה' חוזר העולם לתווה ובהו וכשירא שומרים שבת מצילין העולם ומעמידין אותה בקיומה וכיון שישאל מצילין העוה"ז ה"ז כמציל מזוטו של ים וע"כ מגיע לנו העוה"ז עיי"ש, ובהו י"ל ע"ד המדרש ויעש גם הוא מטעמים לאביו הה"ד שממית בידים תתפש היינו דכח המצוה שעשה לאביו ונמצא יש לו חלק עוה"ב בעד המצוה ונמצא חל המכר מ"ש בבטן אמם, ועי"ז יש לו לעש"ו שנקרא שממית כח בעוה"ז, בפרט בגלות הרביעי החל הזה גלות אדום בעוה"ר, וז"ש ר' חמא בר חנינא באיזה זכות השממית מתפשט בזכות אותן הידים (מצוה הג'ל) אבל באמת ע"י כח השבת הצלנו העולם ונמצא מגיע לנו העוה"ז ולא לעוה"ה ע"כ ע"ה השבת ר"ת ש'ממית ב'ידים ת'חפש מבטלין כחו וטענתו ועל רמז זה מבערבין קורי השממית קודם השבת כנ"ל.

השבת פועלת כפעילות הקרבנות בביהמ"ק

וישבת עמו ימים אחדים. נ"ל הרמז על קדושת שבת אשר בזכות השבת ישראל נגאלים כמו שהמציא משרע"ה במצרים בעצתו אל פרעה לאמר אפשר פועל עובד במלאכה תמיד ונתן להם מנוחה יום אחד בשבוע והוא השבת כמבואר במדרש. וכוונת משרע"ה היה כי בזכות השבת אשר הם שומרים יהיו נגאלין וכן היום עיקר הגאולה היא נעשה בשבת כש"א (במזירות שב"ק) אוהבי ה' המחכים בבנין אריאל ביום השבת שישו ושמחו. דהנה ידוע כל כוונת צפית הגאולה העתידה ואשר מחכים בבנין בהמ"ק ולהקריב קרבנות הוא לעשות תיקון היחודים בשלימות בכל העולמות כמקדם כמ"ש"כ בכל הקרבנות (ויקרא כג, לה) להקריב אשה לה'. אמנם בקרבנות שבת לא נאמר בכל המקרא אשה לה'. כי אמנם בשבת אין צורך לעשות היחוד ע"י קרבנות כי היחוד נעשה ממילא בקדושת שבת כש"א ז"ל (ביצה יז, א) שבת קביע וקיימא גם בזמן הזה בגלות נתקנים ועולים העולמות ע"י תפלת שבת כמו בזמן שביהמ"ק קיים. וזהו שא"א אוהבי ה' המחכים בבנין אריאל לעתיד לתקן היחוד הנה עתה ביום השבת שישו ושמחו כי גם עתה נעשה כמוה ביום השבת רק זה הוא העבדות של הצדיקים בשבת להריק ברכה לעוה"ז בשבת ע"י כי כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין כל פרנסות שלמטה וכל קדושות ורצונות טובות לעבוה"ב הכל ביומא שביעאה תליין. ולכן צריך הצדיק להמשיך השפעות טובות לעוה"ז בשבת כמ"ש"כ (שמות לא, טז) ושמרו בנ"י את השבת וגו' לדורותם. ר"ל זכור ושמור בחי' זכורות והשמירה לדורות עולם מעין עוה"ב כש"א צדיק בכל הדורות. וזהו שרמז הכתוב במאמר השכינה בחי' רבקה ליעקב בצאתו לחו"ל לגלות וישבת עמו ימים אחדים כש"א ז"ל (כתובות ה, ט) ואוכלת עמו מלילי שבת ללילי שבת כל ימות השבוע יעמוד פרנס. וזהו וישבת אתיות שבת ו"י עמו כי אוכלת עמו לילי שבת כנ"ל. ימים אחדים ימים אינן יומין עלאין אחדים למיהויה אחד באחד. (תפארת שלמה השמטות)

ע"י מצות ציצית שמר אברהם אבינו שבת

עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרותי וגו', בפנים יפות הקשה איך שמר אברהם ע"ה שבת הלא למדן בן נח ששבת חייב מיתה. ואפשר להגיד שאברהם אבינו ע"ה לבש ציצית ויצא לרשות הרבים בשבת וממ"ל אם לא ה' בגדר בן נח, אז לא עבר על הוצאה בשבת, ולהיפוך אם כן נחשב עפ"י דין לבן נח הרי שוב למדנו אם הציצית פסולין הוי משא, ואם יוצא בהן לרשות הרבים חייב חטאת ולכן נח הרי הציצית הן כמשא, יען שהוא אינו מצווה עליהן. (חידושי הרי"ם)

שבת היא יומא דנשמתא ומסוגלת לכיבוס הבגדים

וירא את ריח בגדיו גו' ובפרש"י שנכנס עמו ריח גן עדן, ר"ח ג"ן עד"ן בגימט' נשמה"ה רומז לשבת שהוא יומא דנשמתא, ר"ח אותיות יר"ח רמז לראש חודש, ידוע דשבת ור"ח המה זמנים מסוגלים להמתקת הדינים ולפתחת שערים כמא"כ (יחזקאל מו ב) וביום השבת יפתח וביום החודש יפתח, וכן כתיב במתן תורה וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלותם, היום רמז לש"ק (כמ"ש שבת היום לה) ומחר רמז לר"ח (כמ"ש מחר חודש) דשניהם מסוגלים לבחי' וכבסו שמלתם היינו כיבוס הבגדים פ' הבגידות אשר גרמו לעורר דינים ח"ו, וז"ש וירא את ריח בגדיו, היינו כיבוד הבגידות בשבת ור"ח כנ"ל כביסה זו הריח בריח גן עדן ונפתחו השערים להמשיך ישועה ורחמים ברוחניות וגשמיות. (אהבת ישראל)

המאחרים לצאת מן השבת מתברכים בשמני הארץ

בסוף כתובות אר"ל לדידי חזי לי זבת חלב ודבש דציפורי והו"ט"ז מילין, ובעיר בנימין פ' דאי' בזוה"ק שיש שחר גדול להמאחרים לצאת מן השבת שמברכין אותן יורדי גיהנם בפסוק ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ, וע"כ אנו אומרים במוצאי שבת ויתן לך וכו' ואחז"ל בשבת יה' חלקי ממכניסי שבת בטבר' וממוצאי שבת בציפורי לפי שהיא יושבת בראש ההר כציפור ומאחרים ביותר לצאת מן השבת לכן מתברכין ביותר משמני הארץ. (פנינים קירים)

בזכות שמירת שבת יכולים ליהנות מהעוה"ז

ויעש גם הוא מטעמים ויאמר לאביו יקום אבי במדרש רבה הרי"ד שממית בידים תתפש א"ר חמא בר חנינא באי זו זכות השממית מתפשט בזכות אותן הידים עכ"ל, והנה בהאריז"ל כ' לנקות קודם השת את קורי עכביש (שממית) וסמכו ש'ממית ב'ידים ת'תפש ר"ת שבת כנודע, ונ"ל עפ"י"ש בפנים יפות בפרשתן ע"ה"כ שבאמת חלקו עשו ויעקב בנחלת שני עולמות רק באופן זה שחשבו שישמור עשו הו' מצות ויש לו חלק לעוה"ב ע"כ בשביל שמחל חלקו לעוה"ב ע"כ נתן לו יעקב חלקו מהעוה"ז אבל כשעשו אינו שומר המצות ואין לו עוה"ב א"כ הוי מקח טעות, עיי"ש ונמצא מזה דמגיע לישראל עוה"ז מדינא, אכן יש לפקפק ע"ז דהא עשו שמר עשה דכיבוד אב ויש לו שחר בעד זה ונמצא חל המכר והדרא קושיא לדוכתא האין

היו נכונים ליום השלישי

אנ"ש תושבי וויליאמסבורג וועלן מקדיש זיין דעם

קומענדיגן דינסטאג

פ' ויצא

לטובת די קופת צדקה פון כ"ק מנן רבינו הגה"ק שליט"א

קופת אבני חסד

דערמיט ארויס העלפן פאר כ"ק מנן רבינו הגה"ק שליט"א
וועלכער קוקט ארויס אויף די הצלחה פון די מסיבה

אדרן מיימלבוים
אבדק סאטמאר

ביה

רודף צדיקה וחסד ימצא חיים צדיקה
וכבוד, ובכן אשא את ברכתי לאנ"ש
קהל עדתינו העוזרים ומסייעים קופת
אבני חסד בגוף ובממון למען נוכל
להמשיך בעבודתך ביתר שאת, להכניס
אורה ושמחה בבתי בני ישראל בעת
שמתתם.

והיה מעשה הצדיקה שלם, להשפיע לכל
אחד ואחד די מחסורו אשר יחסר לו,
ששון ושמחה ימצא בה תודה וקול
זמרה, בני ברוכי, חיי ארוכי, ומזוני
רווחי, חיי נחת ופנים

ה'תש"ע אדר א' י"ג

העלכס אריינברענגען אורה ושמחה בבתי בני ישראל בעת שמחתם

קופת
אבני
חסד

אברהם שמואלסון י"ד יעקב
אברהם שמואלסון י"ד יעקב
אברהם שמואלסון י"ד יעקב
אברהם שמואלסון י"ד יעקב

בבית כ"ק מנן רבינו שליט"א
152 היז סט.

יום ג' ויצא • ז' כסלו הבעל"ט
משעה 6:00 ואילך

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר חפרה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים

ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר
אם כן למה זה אנכי, וייל בדרך
דרוש עפ"י שפי המהרשי"א ז"ל
הטעם דנאמר אנוכי ה"א אשר
הוצאתיך ולא אשר בראתיך, משום
דאחז"ל נוח לו לאדם שלא נברא
משנברא, וא"כ אין שום מעלה
בבריא, והנה כתיב ויאמר אלוקים
נעשה אדם, ובגמ' א"י מכאן פקרו
המינים, והרב האי גאון כתב טעם
אחר דהקרא מוכיח בזה דנוח לו
לאדם שלא נברא משנברא עפ"י
המדרש בדבר רע מתייעץ הי עם
בית דינו ועל כן באמירת נעשה
אדם שנמלך הקב"ה עם המלאכים
מבואר בפסוק שנוח לו לאדם שלא
נברא, ובוזר ביאר בישמח משה
סמיכות הדברות דמדקאמר אשר
הוצאתיך, ולא אשר בראתיך, מוכח
דנוח לו שלא נברא (כמבואר בשם
המהרשי"א), ואם כן נעשה אדם הכוונה
שמתיעץ הקב"ה עם בית דינו,
מטעם דנח לו שלא נברא, ושוב אין
למינים למעיות ואם כן לא יהיה לך
אלוהים אחרים, ובוזר יבואר ויתרוצצו
הבנים בקרבה ופרש"י כשהיתה
עוברת על פתחי תורה יעקב רץ
ומפרסם לצאת, וכיון שהוא מפרסם
לצאת על כרחך ס"ל דטוב לו
שנברא, ואם כן ליכא למימר דעמא
דנתייעץ הי עם בית דינו הוא משום
דבריות האדם הוא דבר רע, דהא
טוב לו שנברא, וא"כ יש מקום
למינים למעיות, ועל כן כשהיתה
עוברת על פתחי עבודת אלילים עשו
מפרסם לצאת, שטעה הוא בזה
לאמר שיש ח"ו אלחות הרבה,
ותאמר רבקה אם כן דלשיטת יעקב
טוב לו לאדם שנברא, למה זה
אנוכי, ביקשה טעם על מה אמר הי
אנוכי אשר הוצאתיך, ולא אשר
בראתיך, דהא ליכא למימר הטעם
משום דטוב לו שלא נברא, דהא
יעקב סובר דטוב לו לאדם שנברא.

(ב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

ואלה תולדות יצחק בן אברהם
אברהם הוליד את יצחק, ויש להבין
הטעם שהזכיר שיצחק הוא בן
אברהם. ונראה בהקדם מה שכתב
בשלי"ה (פי בחוקתי) על הפסוק (ויקרא
כו טז) וזכרתי את בריתי יעקב וגו',
והקשה הלא זה הפסוק הוא של
נחמה, ולמה נאמר בתוך הקללות,
וכתב שקיבל כי גם זה הפסוק היא
מתוכחת מוסר, כי אינו דומה רשע
בן רשע החוטא, לרשע בן צדיק
שראה אביו מתנהג בחסידות, וכן
אינו דומה מי שהוא דר במקום
מכוער למי שהוא דר במקום תורה,
ועל זה אמר אזכור לך אלו הדברים
שאתה מורע אבות הקדושים, וגם
הארץ אזכור כי נתתי לך ארץ
ישראל, שאזכור דארץ ישראל
מחכים (כבא בתרא קנ"ה). עכד"ק. ובוזר
יש לפרש דברי הגמרא (ברכות מ"ז)
רבי זירא בטר דמסיים צלותיה אמר
הכי, יהי רצון מלפניך הי אלהינו
שלא נחטא ולא נבוש ולא נכלם
מאבותינו, הכוונה דאם האדם חוטא
ומכעים את צורו וקונו אזי בוש
ונכלם בשעה שמזכירים את אבותיו,
כי בזה יוגדל פנים חטאיו עד למאוד,
אמנם כאשר לא נחטא, אזי לא
נבוש ולא נכלם מאבותינו כאשר
יזכירו אותם, כי זכרונם יעלה לטוב
ולזכות יען אנו הולכים בדרכיהם.
וזהו שאמר הכתוב אלה תולדות
יצחק בן אברהם, שבא הכתוב לספר
בשבחו ומעלתו של יצחק שהלך
בדרכי אביו אברהם ועבד את
השוי"ת כראוי, ועל כן היה יכול
להתפאר שהוא בנו של אברהם, וגם
אברהם אבינו התפאר בו שהוא בנו
[ועיי' מ"ש בח"א פ' לך ד"ה א"י לך לך בפי'
הכי בסוד אל תבוא נפש].

(עצי חיים, דברי תורה אלו אמר מרן
העצי חיים ז"ל אצל סעודת הברית
מילה של בנו הג' משולם זוסיא ה"ד
שב"ק פרשת ויחי שנת תרע"ה לפ"ק,
חובא בס' אמרי חיים)

ואלה תולדות יצחק בן אברהם
אברהם הוליד את יצחק.
ובמפרשים דקדקו לאיזה צורך
משמיענו הכתוב דיצחק הוא בן
אברהם. וביותר קשה דהפסוק הענין
לומר אשר אברהם הוליד את יצחק
דאינו שייך לכאן, ואפשר לומר על
פי מה ששמעתי מפי קדוש אאמ"ו
זללה"ה שאמר משמיה דאביו מרן
בעל ייטב לב זללה"ה, לפרש מה
שבידך יעקב אבינו ע"ה את מנשה
ואפרים ויקרא בהם שמי ושם אבותי
דהכוונה דהנה מדרך העולם אם הבן
הוא אב בחכמה ומפורסם בעולם
לשם ולתהלה יותר מאביו, אזי האב
מתייחס ונקרא על שם בנו, ר"ל
שאומרים זהו הוא אביו של פלוני,
וכדרך שאמר הכתוב (שמות י"א)
יתרו חותן משה. וכן אם אביו הוא
יותר מפורסם ונודע טבעו יותר
מהבן, אזי הבן נקרא על שם אביו.
והיינו שבידך יעקב אבינו ע"ה את
נכדיו ויקרא בהם שמי, היינו אשר
שמו של יעקב יקרא על שם בנו,
וכלום מתקנא אדם בנכדו, ור"ל אשר
בניו יהיו חשובים ונקראים בעולם
יותר ממנו, והוא יקרא בהם, עכ"ה.
(אימא טביא זו אמר מרן הייטב לב זצ"ל
בליל שבי"ק ויחי שנת תמ"ר בסעודת שלום
זכר של נכדו מרן העצי חיים). ובוזר אפשר
לפרש הכתוב כאן אצל אברהם
ויצחק, כי יצחק התפאר עצמו באביו
ותלה זכותו באבותיו, וגם להיפך
אברהם התפאר עצמו ביצחק בנו
יחידו אשר אהב, זהו יצחק בן
אברהם שיצחק אמר שהוא בן
אברהם, ואברהם הוליד את יצחק,
שאברהם השתבח שהוא הוליד את
יצחק. [ועיי' ברב טוב פי יתרו אופן גי' שבי"ק
בקיצור נמרץ].

(עצי חיים, דברי תורה הללו אמר מרן
העצי"ח בסעודת הברית מילה של בנו
מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל ר"ח כסלו
תרע"ה לפ"ק בעיר ראצפערט יצ"ו,
הובא בברך משה פר' במדבר, ומכתבי
הרה"ג ישראל חיים סאמעט ז"ל)

וועד החתונה

שמחת נישואי נכד מורינו הגאב"ד ד'קהלתינו שליט"א
בן הנה"צ ראש ישיבת מהרי"ט בבני ברק שליט"א - עם בת הנה"צ אבד"ק קדשאנוב שליט"א
ח' בסיו תש"ע לפ"ק - בביהמ"ד הגדול - בארא פארק יצ"ד

בס"ד

סדר ימי השמחה

שבת ע"י לתורה

בביהמ"ד הגדול ויואל משה - שיכון קרית יואל בני ברק
פארשפיעל מוצאי שב"ק
בביהמ"ד הגדול ויואל משה - שיכון קרית יואל בני ברק

סדר החתונה - יום ד' פ' ויצא

סעודת החתונה לנשים

באולם רעניסאנס
14 עוועניו קאר. 59 סט.

שימחת התן וכלה

בשעה 9:00 בדיוק
לחתן בביהמ"ד הגדול
לכלה באולם רעניסאנס

הופעת רבינו שליט"א

בשעה 9:30 בדיוק

ברכת המזון

בשעה 11:00 בדיוק
ואח"כ ריקודין של מצוה
בביהמ"ד הגדול

קבלת פנים לחתן

בביהמ"ד הגדול
בשעה 5:30 בדיוק

קבלת פנים לכלה

באולם הילמאן פלאזא - קומה א'
בשעה 5:30 בדיוק

מעמד החופה

לפני בית מדרשינו הגדול
בשעה 6:30 בדיוק
אנשים בצד 14 עו. - נשים בצד 13 עו.

סעודת החתונה לאנשים

באולם הילמאן פלאזא קומה שני'
אחר החופה

שבע ברכות יום א' וישלח
ע"י חסידי וויזניץ בארה"ב

שבע ברכות יום ב' וישלח
ע"י הנהלת כולל עצי חיים - בני ברק

שבע ברכות יום ג' וישלח
ע"י מוסדות יטב לב בארה"ק
למוזמנים בלבד

שבע ברכות יום ה' פ' ויצא
ע"י אנ"ש תושבי בני ברק

שבת שבע ברכות שב"ק פ' ויצא
באולם הילמאן פלאזא
תפילות ועריכת השלחנות בבית מדרשינו הגדול
פרטים יבואו

שבע ברכות רבתי במוצש"ק
אצל הדינער השנתי
לסובת מוסדותינו הק'

וועד החתונה

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

ויתרוצצו הבנים בקרבה

הגאון ר' שמעון סופר זצ"ל אבד"ק קראקא הוכיח פעם אחת את הבעלי בתים שבעיר שידקדקו על בניהם שילמדו רק עם חברים ישרים ויראי ה' בחדר אחד, ואף אם המלמד הוא ירא ה' בכל זאת אם החברים המה קלים ופרוצים יקלקלו את הבן הישר לעזוב ארחות חיים, ואמר כי זאת אנו יכולין ללמוד מן התורה בפרשתנו, כי חז"ל הגידו לנו (ב"ר ס"ג הובא ברש"י) כי בעת אשר רבקה אמנו היתה עוברת על פתח ביהמ"ד יעקב היה מפרנס לצאת, וכשעברה על פתח ע"ז עשו היה מפרנס לצאת, ולכאורה תמוה בשלמא עשו ניהא שיהיה מפרנס לצאת, אבל יעקב למה לו לרוץ לביהמ"ד, הרי אחז"ל דכשהולך במעי אמו נר דלוק על ראשו ומלמדים אותו כל התורה כולה, ויש לו רב מלאך ה' צבאות ממש, ומה זאת ה' ליעקב אשר חפץ לילך לביהמ"ד, האם לא טוב ללמוד מפי מלאך מללמוד בביהמ"ד, אכן הענין היה שאף שיהיה לו רב מלאך ה', לא אבה לילך עם עשו בחדר אחד.

(ליקוטי ישרים)

שני גוים בבטן

מסופר על צדיק אחד שנסע פעם בדרך ואתו עמו כמה מאנשי שלומם, ויהי בבואם לנוח בבית אכסניא אחד על אם הדרך, העמידו על הכירה לבשל עבורם תפוחי אדמה, בגמר הבישול קרב אחד החסידים אל התנור ולקח תפוח אדמה אחד מן הקדיירה, בהיותו רעב מאוד... בראות הצדיק את זאת אמר אליו בצחות: הנה רש"י פי' עה"פ שני גוים בבטן, גיים כתיב, אלו אנטוניוס ורב שלא פסקה מעל שולחנם לא צנון ולא חזרת, ולכאורה למה נקט דווקא הני תרי, אולם נראה דהרבובתא הוא שגם ירקות אלו, צנון וחזרת, אכלו "על שולחנם" דווקא, ולא כדרך הרעבתנים שאוכלים ירקות גם בהילוך ובעמידה, רק נהגו צניעות בסעודה שגם צנון וחזרת אכלו על השולחן מוסב בסעודה.

(דעת זקנים)

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו

הרה"ק רבי חיים מטשערנאוויץ ז"ע בעל באר מים חיים היה לו בן אחד שלא הלך בדרך הישר והטוב, ואף על פי כן היה הקדוש רבי חיים מחזיק בן באהבה וחכמה רבה ונתן לו כל מזונותיו והצטרפותו כראוי ד"ר והותיר ובכל אשמות הבוקר כשהיה הרה"ק רבי חיים ז"ע משכים לעבודתו אזי פתח דבריו האירו בתפלה ובהתנצלות קדם רבון עלמין בזה הלשון, רבוננו של עולם הבט נא וראה מה שאנכי עושה עם בני אף על פי שאינו הולך בדרך תמים והישר אעפ"כ אני עושה לו רב טוב וחסד, ואנכי רק בשר ודם ומכ"ש אתה הוא אבינו אב הרחמן טוב ומטיב ורב חסד, בודאי ראוי והגון לפיכך שתתנהג כן עם בניך, ואעפ"כ שח"ו אינם עושים רצונו של מקום אתה רבש"ע תלמד ממני בק"ו וכרחם אב על בן כן תרחם עלינו ותשפיע לנו כל הצטרפותינו, ובזה פירש תלמידו הרה"ק ר' פייוויש מבראדשין ז"ע את הפסוק

ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו, ולכאורה פליאה דעת נשגבה איך איש קדוש כיצחק אבינו ע"ה שקיים כל התורה כולה יאהב לעשו מחמת כי הביא ציד בפיו, כן תמוהים מאוד דברי חז"ל שהיה גונב דעת אביו, האיך יכול היה לרמות ולגנוב דעת אביו הקדוש, אלא מצינו בחז"ל (שבת פ"ט) דלעתיד לבא יאמר לו הקב"ה לאברהם בניך חטאו לי, ויאמר לפניו רבוש"ע ימחו על קדושת שמך וכו' וכן יעקב, עד שיבא אל יצחק ויאמר לפניו בניך חטאו לי, ויצחק ישיבנו, בני ולא בניך וכו' ועוד כמה חטאו, כמה שנותיו של אדם וכו' עד אם אתה סובל את כולם מוטב ואם לאו פלגא עלי ופלגא עליך וכו' ע"ש, ולכאורה מה לו ליצחק להיכנס ולהפליג כל כך בטענותיו לפני הקב"ה שירחם על בניו אך לדברינו נראה כי כך יטען יצחק לפניו ית', רבוש"ע הבט נא וראה, גם לי היה בן שנקרא בפי כל עשו הרשע, ואעפ"כ אהבתי אותו באמת ורחמתינו כרחם אב על בנים וא"כ גם עליך לרחם על בניך אעפ"כ שאינם ראויים והגונים, וזהו כוונת הכתוב ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו, אהבתו לעשו היתה למען תהיה לו ציד וטענה חזקה בפיו לעתיד לבוא כשיאמר לו הקב"ה בניך חטאו.

(דברי מאיר)

מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אותי..

היה זה בליל ב' דסוכות בעת עריכת השולחן הטהור אצל הגה"ק מהר"י מבעלזא ז"ע כשנכנסו להיות נוכחים אצלו כמה אינשי דלא מעלי שהשתיתו לכת המשכילים (חזו"ת החיצוניות עדיין לא העידה על פנימיותם, כמו אלו של היום...), והנה ראו הכל שדעתו של הרה"ק אינו נוחה עליו, בכך שהיה מתרעם על כל דבר קטן, ועוד כמה שינויים שביטאו כי קנאת ה' בוערת בו, עד שהרהיב עוז בנפשו אחד מן המקורבים, לרמז לו על הדבר, אולי מפני היות היום אושפיזא דיצחק אבינו שמדתו הוא מדת הגבורה פחד יצחק, נענה לו הרה"ק לא מצינו בתורה אצל יצחק אבינו ע"ה ביטוי למדתו מדת הגבורה, אלא פעם אחת, כשאמר לפלישתים מדוע באתם אלי ואתה שנאתם אותי, ותוך כדי דיבורו הורה בידו הקדושה והחווה על אלו הרשעים.

וישב יצחק ויחפור את בארות המים

בשבת חנוכה בעת שישבו על שולחנו הטהור של הרה"ק ר' נתן משידלאווצא ז"ע הרבה אנשים מחסידי הרה"ק ר' אלעזר מקאזניץ ז"ע והיה אז יום ההילולא שלו (כ"ו כסלו) אמר: בפרשת תולדות כתיב "וישב יצחק ויחפור את בארות המים", כי העיקר הוא מה שקיבל החסיד מרבו הראשון, ואז בבואו אחרייו להרב השני יוכל לעורר בו את היראת שמים אשר קיבל מכבר וניתוסף בו ביתר שאת, וזאת נרמז בפסוק הזה: "וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו", הכוונה היינו שחפר את העבדות אשר חפר אברהם אביו, ועל זה כתיב "ויזרע יצחק..." וימצא מאה שער"ם היינו שניתוסף להם העבדות על ידי שמצא מה שחפר בה אביו וד"ל.

(זרוב)

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרכים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק, ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאינו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

פרשת תולדות

מו"ה יואל שטערן הי"ו

המלמד:

הר"ר יוסף נואיר שווארטץ שליט"א

מו"ה שמואל יונה שלעזינגער הי"ו

המלמד:

הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

הר"ר בערל גלאנץ שליט"א

המלמדים:

הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א
והר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

מו"ה אהרן הערש מיטעלמאן הי"ו

המלמדים:

הר"ר שמעון יואל בראך שליט"א
והר"ר צבי יודא ווייס

מו"ה יושע מענדלאוויטש הי"ו

המלמד:

הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מו"ה יואל כץ הי"ו

המלמד:

הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מו"ה חיים דוד גראס הי"ו

המלמדים:

הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א
והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מו"ה מרדכי שבתי מארקאוויטש הי"ו

המלמדים:

הר"ר עזרא בנעט שליט"א
הר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יוקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, וכמה היתה הנדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהן". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

קול התאחדותינו

שע"י התאחדות האברכים דיסאטמאר בני ברק

פרפראות לחכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

אומרים מאבימלך נתעברה שרה ולכאורה הרי איתא בגמ' (ברכות ז.) צדיק ורע לו צדיק בן רשע צדיק וטוב לו צדיק בן צדיק, והשתא אם יהיה רע ליצחק אז יהיה פתחן פה ללצים שהוא בן אבימלך והוא צדיק בן רשע ולכן רע לו, לפיכך התפלל יצחק על עשירות ואז יהיה צדיק וטוב לו ואז כולם יראו שהוא צדיק בן צדיק ויסתם פי הלצים.

☆

ויעתר יצחק לד' לנכח אשתו. ופרש"י זה עומד בזית זו ומתפלל וזו עומדת בזית זו ומתפללת. ויש להבין למה עמד דווקא בזית, וי"ל עפ"י דאיתא בגמרא (בבא בתרא כה.) בואו ונחזיק טובה לאבותינו אנשי כנסת הגדולה שהודיע מקום תפילה דכתיב וצבא השמים לך משתחוים, ופרש"י שהשמש והירח העומדים במזרח משתחוים למערב, לכן יצחק ורבקה שלא ידעו מקום תפלה מה היא לכן עמדו בזית יצחק עמד בזית מערבית צפונית ורבקה עמד בזית מזרחית דרומית ממילא יצא שלאזיה רוח שצריך להתפלל הם עמדו.

☆

ויתרוצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי וכו', ויש לפרש עפ"י דא' בגמ' (פסחים כ"ב.) ב"ק מ"א. קידושין נ"ו. בבכות ו') שמעון העמסוני היה דורש כל אתני שבתורה כיון שהגיע לאת ה' אלוקיך תירא פירש מפני שחשש משני רשויות עד שבא ר' עקיבא ודרש את ה' אלוקיך תירא לרבות תלמידי חכמים, והנה רבקה ראתה שכשעוברת על פתחי שם ועבר היה יעקב מפרס לצאת, וכשעוברת על פתחי שם ועבר היה יעקב מפרס לזאת, והנה רבקה לא היתה יודעת שהם שני עוברים והיתה סוברת שהוא עובר אחד ויש לו מחשבת שתי רשויות, ותאמר אם כן למה זה אנכי, היינו אנכי ה' אלוקיך שבעשרת הדברות שהוא נגד מה שאירע לה בריצתה זו, לכן ותלך לדרוש אית ה', וי"ל לדרוש הפסוק את ה' אלוקיך תירא שבא לרבות תלמידי חכמים ולא שתי רשויות, ויאמר ה' לה שני גוים בבטןך אחד צדיק ואחד רשע, ואל יעלה על דעתך כלל שיש ח"ו שתי רשויות.

☆

ויתרוצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי וכו', ויש לפרש עפ"י דאיתא בגמ' דנשים צדקניות לא היו בפתקא של חוה וע"כ לא נגזר עליהם צער עיבור ולידה עוד מצינו בגמ' מפני מה היו אמותינו עקרות מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים, וזו היתה כוונת רבקה כי ראתה אצלה שני הפכיים בענין אחד, דגם היתה עקרה וגם היה לה צער העיבור, ולפיכך תהתה בליבה, מה נפשך למה זה אנכי, אם נמנית אני על אותן נשים צדקניות שהקב"ה מתאוה לתפילתן ולכן הייתי עקרה עד הנה אם כן למה לי צער העיבור, הרי נשים צדקניות לא היו בפתקא של חוה ואם אני נמנית על אותן נשים צדקניות ולכן גדול אצלי צער העיבור, אם כן למה זה אנכי מתאוה ומתפללת על הדיוק, כלומר למה הייתי צריכה להיות עקרה כדי שאצטרך להתפלל ולמה לא נפקדתי בלאו הכי.

ואלה תולדות יצחק בן אברהם יצחק וכו'. ופירש"י יעקב ועש האמורים בפרשה, ונראה בפשטות עפ"י שפרשו המפרשים שלכן ילדה רבקה תאומים אחד צדיק ואחד רשע שמצד יצחק שהיה צדיק בן צדיק ילדה את יעקב הצדיק ומצד רבקה שהיתה צדקת בת רשע ילדה את עש הרשע, וזה שאמר הכתוב "אלה תולדות יצחק בן אברהם" היינו "יעקב ועש האמורים בפרשה" מזה יש הוכחה "אברהם הוליד את יצחק" כי אם מאבימלך נתעברה שרה א"כ היתה צריכה שרה להוליד תאומים אחד רשע בגלל אבימלך ואחד צדיק בגלל שרה ולא ילדה אלא אחד סימן אברהם הוליד את יצחק.

☆

ואלה תולדות יצחק בן אברהם יצחק וכו'. ופירש"י לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה עד הקב"ה קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם והעידו הכל שאברהם הוליד את יצחק, וי"ל עפ"י שנאמר גבי סוטה "ואם לא נטמאה וכו' ונזרעה זרע" ואיתא בגמ' (ברכות לא.) שאם היתה עקרה נפקדת, אמרה חנה לפני הקב"ה רבש"ע וכו' אלך ואסתתר בפני אלקנה בעלי וכיון דמסתתרנא משק לי מי סוטה ואי אתה עושה תורתך פלסתר שנאמר ונקתה ונזרעה זרע, נמצא עקרה יכולה לזכות בבנים ע"י שתסתתר ויתברר שהיא טהורה, על כן אמרו ליצני הדור מאבימלך נתעברה שרה ע"י שנסתרה עם אבימלך ונתקיים בה הכתוב "ונזרעה זרע" שאם היתה עקרה נפקדת נולד יצחק וגם אברהם היה בלבו שלא בזכותו נולד יצחק אלא בזכות סתירת שרה ונמצאה טהורה מה עשה הקב"ה צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם כדי שיעידו הכל "אברהם הוליד את יצחק" דווקא בזכות אברהם נולד יצחק.

☆

ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה וכו' אחות לבן הארמי. ויתבאר עפ"י שכתבו המפי' שמה שאמרו ליצני הדור מאבימלך נתעברה שרה משום שיעצק הוליד שני בנים אחד צדיק ואחד רשע אמרו הם שהצדיק הם מצד שרה ורשע הוא מצד אבימלך, אכן הבעה"ט כתב טעם אחר על זה דהנה יש ב' במסורה, חד ריש פסוק ולרבקה את, וחד סוף פסוק ותהיין מורת רוח ליצחק ולרבקה, רמז למה שאמרו חז"ל (בבא בתרא קט.) הנושא אשה צריך שיבדוק באחיה לפי שרוב בנים דומין לאחי האם, ובשביל שהיה רשע ילדה עש הרשע, והשתא יובן "ואלה תולדות יצחק", יעקב ועש, ולכן אמרו מאבימלך נתעברה שרה, אבל האמת הוא "אברהם הוליד את יצחק", אך א"כ קשה למה נולד עש הרי היו שניהם צדיקים לכן אמר הכתוב "ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה וכו' אחות לבן הארמי", ורוב בני דומין לאחי האם, וזה מה שגרם ללידת עש.

☆

ויעתר יצחק לד'. איתא במדרש (בראשית רבה ס"ג ה.) ויעתר יצחק לנוכח אשתו ששפך תולתו בעושר, וקשה יצחק שהיה עולה מימה פלל על עשירות, וי"ל ע"פ מה שאמר רש"י שליציני הדור היו

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

והדרשת והקרת

בענין קנין בדבר שלא בא לעולם

ויאמר יעקב מוכה כיום את בכורתך לי (תולדות כ"ה ל"א)

וכתוב להדיא דע"י שבועה חל הקנין אפי' בדשלב"ל ולא כדוחק הריב"ש בדבריו, ומבארים בדרך נחמד הרא"ש לשיטתיה והריב"ש לשיטתיה, דהרא"ש (הובאו דבריו בשיטמ"ק בב"ב דף קמ"ב.) סבר דהטעם דאין אדם מקנה דשלב"ל משום שחסר סמיכות דעת וגמר דעת מדהוי דשלב"ל ע"כ לשיטתיה סבר שכשנשבע אז מחזק הגמירות דעת, ע"כ אפי' בדשלב"ל מהני הקנין.

והריב"ש לשיטתיה דסבר דאין אדם מקנה דשלב"ל מטעם דחסר בגדרי ודיני הקנין שעל פי דיני הקנין צריך להיות החפץ בעולם, וע"כ לא מהני אפי' ע"י שבועה.

וע"כ הריב"ש לשיטתיה דכיוון דכל מה דאין קנין חל בדשלב"ל הוא מטעם דיני הקנין החסרים בה, א"כ קודם מתן תורה שלא הי' כללים ודינים בקנינים א"כ אפילו על דשלב"ל הי' יכול לחול קנין וזהו פשיטא שהיו קנינים קודם מ"ת כי בהז' מצוות בני נח יש גזל וזה שייך רק בקנינים, משא"כ הרא"ש דלשיטתיה הטעם שאין קנין חל בדשלב"ל מטעם שחסר הגמירות דעת וסמיכות דעת, א"כ מה נפקא מינא קודם מ"ת או לאחר מתן תורה, הרי לא שייכא ביה קנינים, כי אין אדם גומר בדעתו על דבר שנפקד ממנו, משא"כ הריב"ש לשיטתיה ודו"ק.

וסמוכין לדברי הרא"ש אפ"ל מדברי החת"ס בשו"ת (י"ד סי' ש"י) שדן אם יש קנין חצר אצל עכ"ר כיון דקני"ל דחצר קונה מטעם שליחות, והרי קני"ל אין שליחות לנכרי, ורוב הפוסקים נקטו כן לדינא שאין קנין חצר לנכרי.

אבל החת"ס מחדש חידוש עצום דהא דלנכרי אין קנין חצר דייקא בחצר שחידשה תורה דהיינו חצרו של אדם קונה שלא מדעתו, ושלא בפניו, ועוד הרבה דינים המסתעפים, אבל כשאדם קונה חפץ ומכניסו לביתו הרי הוא קנין מצד הסברא, ולא מטעם שליחות, ומן הסתם נהג גם לפני מ"ת, והתורה לא שללה קנינים רק הוסיפה עוד קנינים, עכתו"ד.

הראשונים הקשו האין מכר עשו הבכורה ליעקב, הרי הוי דבר שלא בא לעולם, יען דעיקר הבכורה לא שייך האידנא, כיון דיצחק עדיין קיים, וקני"ל בחו"מ (סי' ר"ט) דהאומר לחבירו דגים שיעלו במצודתי מכור לך לא אמר כלום מדהוי דבר שלא בא לעולם.

☆

הטור בפ"י עה"ת מביא בשם הרא"ש דאע"פ שלא מהני קנין בדשלב"ל, מ"מ עם שבועה שנשבע לחבירו שכשיעלה ויבוא לעולם הוא יתנה או ימכרנה לו, אז חלה הקנין אפי' אפילו בדבר שלא בא לעולם, וע"כ אמר יעקב לעשו השבעה לי, וע"י השבועה הועיל הקנין אפילו בדבר שלא בא לעולם.

☆

והריב"ש בשו"ת (סי' רכ"ח) כ' דראה הדברים הנ"ל בשם הטור שמביאו בשם הרא"ש, אבל כ' דלאו הרא"ש ולא בנו חתימו עלה, וכ' דאין בה טעם לומר שמשום שנשבע יחול הקנין.

ובשו"ת (בסי' ש"ה) מביא הריב"ש ג"כ ד' הרא"ש המובאין, ושם מדחיק בד' הרא"ש שאין כוונתו שע"י השבועה חל הקנין אפי' בדשלב"ל, אלא כוונתו שאע"פ שלא חל הקנין, מ"מ יש חיוב לקיים שבועתו.

☆

והריב"ש (שם) כ' דאע"פ דלא חל קנין בדשלב"ל, אפי' ע"י שבועה, מ"מ לא קשה על יעקב כיון דהי' קודם מתן תורה ואז הועיל קנין אפי' בדשלב"ל, עכ"ד. ובשועות מלכו מהגאון מקוטנא כ' טעם לדבריו דכיון דכל הבריאה היתה תלויה ועומדת עד מתן תורה כדאמרו חז"ל תנאי התנה ה' עם מעשי בראשית אם יקבלו התורה מוטב וכו' וא"כ כל הבריאה הי' כדבר שאינו קבוע וע"כ גם דשלב"ל הי' בר קנין עכ"ד.

☆

ובאחרונים (מנח"א ועוד) מוסיפין דבזמנינו דכבר נצא בוודאות הכת"י וגושפנקא דמלכא חתים עליה,

הקנין גם על דשלב"ל, וא"כ ה"נ כיוון דחל הקנין על החלק שהוא כבר בעולם חל נמי על חלק שעדיין לא בא לעולם עכ"ד.

☆

והקצוה"ח (ס' רע"ח אות י"ג) מתרץ הקו' הנ"ל עפי"מ שעולה ומסתפק אם בכור יכול לומר בחיי אביו איני רוצה בחלק הבכורה, ומאריך שם בראיות נכוחות שאע"פ שאינו יכול להקנות חלק הבכורה בחיי אביו מדהוי דשלב"ל, מ"מ סילוק מהני בדשלב"ל והיינו שיכול לסלק בעלותו מדשלב"ל.

ועפי"ז תירץ דכיוון דעשו אמר למה לי זה בכורה סילק עצמו מחלק הבכורה וע"כ הועיל המכירה, וועדיין צ"ב האין קנאו יעקב ועיין בגור ארי' עה"ת שמחדש שעשו מכר את גופו לכל זכות הבכורה, עיי"ש.

☆

ובדברי יחזקאל עה"ת (מהרה"ג ר' יחזקאל שרגא תאומים אב"ד קלאסנא ווילעטשקא ז"ע) מוסיף נופך על יסוד הקצוה"ח בדשלב"ל מהני סילוק, דלכא' המהרי"ט (הובא דבריו בקצוה"ח ס' ר"ט) פסק דגם אם סילוק מהני בדשלב"ל, מ"מ ביד המוכר הכח לחזור בו כל זמן שלא בא לעולם, דאין המקח נגמר עד שיהי' בעולם, וע"כ אמר יעקב לעשו השבעה לי ר"ל שלא תחזור מן המכירה רק שיהי' מכירה גמורה וחלוטה, והתורה הוסיפה שלא יטעה אדם לומר שאין הקנין חל כיוון שהי' בשעת דחקו כשהי' עיף ונפשו אוותה לאכול, ע"כ הודיענו הפסוק שבכל נפשו מכרו כי לא הי' חשוב בעיניו הבכורה, והביא רא' שאפי' אחר שאכל וקם ביזה את הבכורה, ואז כבר לא הי' רעב ולא הי' בשעת דחקו, וא"כ וודאי חל הקנין, עכ"ד ודפח"ח.

ומבואר בדבריו דבוודאי קודם מ"ת הי' קנינים והי' נקבעים ע"י הסכמת והנהגת בנ"א, כמו שמצינו לאחר מ"ת קנין סטימותא (ב"מ ע"ד) שאליבא כל האחרונים והמפורשים הקנין הוא ע"י הסכמת בני אדם להקנין.

☆

והאוהחה"ק בפרשתן ג"כ נתקשה אמאי הועיל מכירת הבכורה הרי הוא דשלב"ל ותי' עפי"מ דקיי"ל (בחר"מ ס' ר"א ס"ב) הצייד עני שאין לו מה לאכול, ואמר מה שיעלה במצודתי היום מכור לך, ממכרו קיים, והטעם כיון שהוא כדי חייו ואין לו מה לאכול, אע"פ שהוא עדיין דשלב"ל.

וכתבו הגאונים דלאו דווקא כשאמר מה שתעלה היום, דאפי' אם אמר מה שתעלה מצודתי למחר, ג"כ מהני אם הוא צריך לכדי חייו של יום א' ורק בא לשלול אם אומר מה שתעלה מכאן עד ל' יום, שהוא יותר מכדי מחיית יום אחד, אז לא אמר כלום.

וא"כ אפ"ל ה"נ בעשו שאמר הנני הולך למות וא"כ הי' כדי חייו, וע"כ הועיל הקנין, אפי' בדשלב"ל.

ובזה פ' שאמר לו יעקב מכרה "כיום" וכו' שיהי' להמכירה דין כמו האומר מה שתעלה מצודתי "היום" דאז הרי קיי"ל דמהני הקנין, עכ"ד ועיי"ש שהאריך בזה.

☆

והפנים יפות והישמח משה המה ראו כן תמהו בקו' הנ"ל והם תירצו שבבכורה יש ב' חלקים א' שמקודש לעשות העבודה והוא כבר שייך היום, ב' לענין ירושה פי שנים והוא דשלב"ל, והרי המרדכי פסק (הובא בחר"מ ס' ר"ט ס"ד) דהמקנה דשלב"ל עם דבר שבא כבר בעולם, אמרי' מיגו דחל על דשב"ל חל

לעילוי נשמת הרה"ח ר' ישראל ב"ר יעקב ארי' הכהן ז"ל

טרעגער

חו' האה"ח מרת צירל צפורה ב"ר משה יודא ע"ה

לעילוי נשמת
האה"ח מרת **פרומא רעכיל**
ב"ר **מרדכי משה**
ספרא ע"ה
נלב"ע י' כסלו
ת. נ.צ. ב.ה.

התודה והברכה
לידידינו הרבני הנכבד והמפואר
מוה"ר **אהרן מתת' דייטש** הי"ו
מנכבדי קהילתנו הק' בויליאמסבורג יע"א
אשר נדב חלק מהוצאת הגליון
לעילוי נשמת
אביו הרה"ח ר' **יצחק ב"ר ישראל ע"ה**
נלב"ע ז' כסלו

וועד החתונה

שמחת נישואי נכד מורינו הגאב"ד ד'קהלתינו שליט"א
בן חת"צ ראש ישיבת מחריט בני ברק שליט"א - עם בן חת"צ אבר"ק קרשנבא שליט"א
ד' כסליו תש"ע לפ"ק - בביהמ"ד הגדול - בארא פארק יצ"ו

ספעציעלע ווענדונג צו אנ"ש תושבי בארא פארק יצ"ו

אין בעפארברייטונג צו די ימי השמחה בחצרות קדשינו ווילן מיר
בעטן פון אלע אנשי שלומינו תושבי ערינו בארא פארק יצ"ו, אז
אזוי ווי עס האבן זיך געמאלדן אסאך אנ"ש מחוץ לעיר וואס ווילן
קומען מיטהאלטן די ימי השמחה, נויטיגן מיר זיך אין נאך אכסניות
דא אין די שטאט, ע"כ ווער עס האט די מעגליכקייט
אריינצונעמען געסט, סיי איבער די וואך און סיי אויף שב"ק -
ויצא הבעל"ט, זאל זיך ביטע פארבינדן מיט דעם

וועד האשל

ווי פריער, כדי מ'זאל יעדן קענען מסדר זיין עצהיו"ט

לחתקשר אל וועד האשל נא לפנות
ל"קול התאחדות אברכים"
1212-444-9899
עקסט. 931

אזוי אויך ווילן מיר מעלדן פאר עסקני אנ"ש,
אז אין די קומענדיגע טעג וועט אי"ה פארקומען א

אסיפת עסקנים

אין בעפארברייטונג צו חתונה וימי השבע ברכות

פאלגט נאך ווייטערדיגע מודעות

וועד החתונה

פנינים וחידושים בגמרא מס' יומא הנלמד במסגרת חבורת "סודי התורה"

גר"נ ע"י אחד המגי"ש

פניני התורה

"עומדים צפופים ומשתחיים רווחים" בישיבתו של החתם סופר

לאה בריש ס' כתב סופר, ועי' בסידור חת"ס (בסוף ההקדמה) דהכוונה על ה"שיעור שטוב", עיי"ש.

ומן הראוי לציין משי"כ בס' ומשה חי' רועה ח"ג עמ' קצ"ב) מה שסיפר מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל שבהיותו בפרעשבורג אחרי המלחמה הלך לראות את בית מדרשו של מרן החתם סופר, וה"שיעור שטוב" אשר שם למד את שיעוריו לפני התלמידים, וישבו שם מדי יום ביומו מאות בחורים לשמוע את שיעורו.

וסיפר הרה"ג נפתלי הירצקא צוויבל שליט"א ראה"כ תו"י שרבינו ז"ל הוסיף ואמר לו שכידוע כשמרן החתם סופר היה רגיל ללמוד ה"סוגיא" היה יו"ש בפרעשבורג מגודל אהבת התורה אשר בער בקרבם עד כדי כך שאפילו הבעלי בתים שבעיר היו רגילים לבוא בבגדי שבת לשיעוריו של החת"ס, וכשנפתח בדבר שבחדר קטן זה עוד נכנס גם ציבור של בעלי בתים מלבד מאות הבחורים שבאו לשמוע את השיעורים, ולא אמר אדם צר לי המקום בוודאי שהי' הדבר בגדר נס ממש.

ועי' בקונטרס מהר"ם ט"ב (ליל שבי"ק נצבים תשס"א לפ"ק) שכתב בזה"ל: "ידוע שמה שכתב מרן החתם סופר עיני ראו בחוץ לארץ דבר זה, והי' כוונתו על השיעור שטוב שבבית המדרש שלו בפרעשבורג שהחזיק כמה מאות תלמידים, אף שהי' מקום קטן כידיע, וכן זכיתי גם אני לראות את המקום בהיותי שם".

בגמרא (יוטא כא.) "דתנן עשרה נסים נעשו בבית המקדש... עומדים צפופים ומשתחיים רווחים".

בשו"ת חתם סופר (יו"ד סי' רל"ד ד"ה ובמ"ש) בתשו' להגאון רבי אפרים זלמן מרגליות זצ"ל, וז"ל: ובמ"ש לעיל דעומדים צפופין חי' בנס, ליתן שכר להבאים בחצרות ה', יובן לפימ"ש התשב"ץ (ח"ג סס"י ר"א) דבזמנו נראה נס מועט המחזיק את המרובה בבית הכנסת בירושלים בבואם שם בתג השבועות כל סביבותיהם ולא צר להם. וכתב החת"ס על זה: "והי' יודע כי עיני ראו בחו"ל דבר זה ולא אוכל לפרש מפני פריצי עמינו", עיי"ש.

ובדרשות חת"ס (לשבת הגדול דף קל"ח: ד"ה ויעש) רמז גם כן ענין זה עה"פ (ויקרא ת, א) ואת כל העדה הקהל אל פתח אהל מועד, וכי רש"י זה אחד מן המקומות שהחזיק המועט את המרובה, וכתב החת"ס שם בזה"ל: והנה נס הזה איננו רחוק בעינינו כלל כי בכל מקום שעסק התורה ברבים מצויה אזי הרחוב ה' לנו, כי הקלפות והטומאה מסתלקים והרחבה מצויה ככל דבר רוחני המסולק ומובדל מכל גשמי הרי הוא חוץ לגדר הזמן והמקום, ומשו"ה מקום ארוך אינו מן המדה כי אינו צריך לתפסת מקום כלל, עיי"ש. – ועל אף שמרן החת"ס סתם ולא פירש דבריו, ידוע מתלמידיו הק' שאמרו שכוונתו היתה על ישיבתו בפרעשבורג שהי' קטן מהכיל ולמדו שם הרבה תלמידים והחזיק מועט את המרובה.

ועי' בהקדמה לשו"ת לחם שלמה לחלק יו"ד, ובס' זכרון למשה במכתבו של הגה"ק משימלוי זצ"ל, ובקרי אוהל

הממונה אומר להם הצביעו

והביא ראייה לדבריו מסוגיין דאם היו שניהם שוים באותן ד' אמות לא אמרינן שרק אלו השנים יצביעו, אלא הממונה אומר לכולם יצביעו כמבואר ברש"י, הרי דאם צריכים להשיל גורל, אז מטילין כבר על כולם.

אמנם באלהיו רבא (שם סק"ט) דחה ראיית המג"א עפ"מ"כ בתוס' יו"ש (כאן) הטעם שכולם מצביעים, דלא שייך לעשות הצבעה רק בשנים, דאם הממונה ירצה שהראשון יזכה, יחשוב על מספר שהוא נפרד, ואם ירצה שהשני יזכה, יחשוב על מספר שהוא זוג. ולפי"ז אם היו שלשה שרצו הגיעו בשווה הו' מטילין גורל רק ביניהם, ולא נתבטל כלל הגורל. (ועיי"ש במחזה"ש ראיית דעת המג"א).

במשנה (יוטא כב.) "בראשונה כל מי שרוצה לתרום את המזבה תורם, ובזמן שהן היו מרובין, רצין ועולין ככבש, וכל הקודם את חבירו בארבע אמות זכה, ואם היו שניהם שוין הממונה אומר להן הצביעו".

כתב המג"א (ס' קל"ב ס"ב) לגבי מה שהיו נוהגים שרק אחד היה אומר קדיש, ואם היו כמה חיובים באותו מידה, היו מטילין גורל ביניהם, שאם היו חמשה אנשים שהפילו גורל על פי שמות ויצאו שלשה מהגורל אבל שנים הן ששמותיהם שווים, אז אין אומרים שרק אותם שנים יפילו עכשיו גורל ביניהם, אלא מתבטל כל הגורל וכולם מטילין גורל מחדש.

עולת החודש

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד
הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק',
ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאיו ע"ד המסורה לנו מברבותה"ק על טהרת הקודש

חודש כסלו

מו"ה יעקב ישראל פריינד הי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מו"ה מאיר אברהם גראס הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א
והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מו"ה יואל ווייס הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארץ שליט"א

מו"ה ישראל ווייס הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארץ שליט"א

מו"ה ליפא מענדלאוויטש הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א
והר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

מו"ה שלום משה עקשטיין הי"ו

המלמדים: הר"ר צבי יודא ווייס
והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

מו"ה עזריאל פאלאטשעק הי"ו

המלמדים: הר"ר חיים הירש שליט"א
והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

מו"ה חיים עלענבויען הי"ו

המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

מו"ה יחזקאל שרגא גאלדענבערג הי"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מו"ה חיים סופר הי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מו"ה אברהם יושע ווערצבערגער הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מו"ה ליפא גראס הי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מו"ה העניך פריעד הי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברוין שליט"א

הר"ר איתמר טובי קויפמאן הי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מוה"ר שלמה גליק הי"ו

המלמדים: הר"ר עזרא בנעט שליט"א
והר"ר מרדכי מנחם שווארץ שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם
לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

החודש הזה לכם, לכם לכל צרכיכם, עליכם ועל בניכם,
וישלח ברכה ה' אלקיכם, להשפיע מעין הברכה כפעולתכם,
הון ואושר בבייתכם, תענוג ונחת כל ימי חייכם, ועומדת לעד צדקתכם.

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים,
עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

הוקים להורותם

**לאור הנדון שכתבנו בגליון הקודם
בענין פתיחת דלת שתלוי בו פח אשפה
נשאלנו כמה שאלות בענין פח אשפה הנוגעים לענין מוקצה
ונפרט אותם אחד לאחד:**

לפתוח מכסה של פח אשפה

בפחי אשפה המצויים בבתי מותר לטלטל את המכסה על מנת ליתן לתוכו אשפה, בין כשהמכסה מחובר לפח, ובין כשאינו מחובר (כדכתבנו שהפח בעצמו נחשב לכלי שמלאכתו לאיסור, וכמו כן המכסה, ומותר לטלטלו לצורך מקומו, וטלטול לצורך זריקת האשפה נחשב כצורך מקומו, ואף כשמונח כבר אשפה בפח דאז נחשב לבסיס לדבר האיסור, ע"ז מותר המכסה בטלטול, דהמכסה לא נחשב לבסיס כדכתב התהלה לדוד (סי' ש"י אות א') לגבי תיבה שנעשית בסיס ע"י מוקצה המונח בתוכה, דאעפ"כ מותר לפתוח דלת התיבה הדרלת לא נעשית בסיס, דרך מה שמחזיק המוקצה נעשית בסיס, ויותר מזה דעת הפמ"ג (משב"ז סי' ש"ט מובא בשעה"צ סי' ש"י סק"ד) דמפה שמונח עליה נרות לא נעשית המפה בסיס רק חלק המפה שמונח תחת הנרות ולא שאר המפה, ואפילו לדעת החולקים שם (לבו"ש בדעת הט"ז) הסוברים דכל המפה נעשית בסיס, אפשר דדוקא במפה שכל המפה הוא חלק אחד, משא"כ בכלי עם מכסה שהם ב' חלקים נפרדים אפשר דלכו"ע לא נעשית המכסה בסיס, ומהרה"כ שליט"א שמעתי סברא להפך דהמפה רק החלק שתחת הנרות באו לשמש את הנרות משא"כ בתיבה דהכל משמש לאותה מטרה).

ובפחי האשפה שמלוכלכים מאוד ונחשבים למוקצה מחמת גופו [כדכתבנו לעיל שמצוי בפח שברחוב] אם המכסה נעשית מוקצה דהוא גרף של רעי, ואם רוצה לפתחו בכדי להגיה בו אשפה צריכים להיתר של טלטול גרף של רעי (כמוש"כ לקמן בדיון לפנות אשפה לעשות מקום לפסולת אחרת).

להוציא האשפה מהבית

**פח אשפה שנתמלא בפסולת האם מותר
לפנות הפסולת להוציא מהבית להשליכו
לחוץ?**

כשהאשפה מונח בבית במקום שבני אדם שוהים או עוברים שם והדבר מאוס עליהם או מותר להוציאם מהבית

טלטול פח אשפה (מיסט)

**האם מותר לטלטל את פח האשפה אל
השולחן וכדו' בכדי שיוכל בקל להשליך
לתוכו הפסולת?**

פח אשפה כשהוא ריק ואין בתוכו פסולת מותר לטלטלו אל השולחן בכדי להשליך לתוכו הפסולת (דהפח כשהוא ריק הריהו נחשב ככלי שמלאכתו לאיסור, כיון שהוא כלי שיחדו לצורך מוקצה, כמו כים שיחדו למעוה שדינו ככלי שמלאכתו לאיסור דמבואר בסי' ש"ח ס"ג וכלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו לצורך גופו ומקומו, כמו כן מותר לטלטל הפח להשליך הפסולת דהוה השתמשות לצורך גופו).

כשמונח כבר פסולת בפח שהוא מוקצה או אסור לטלטל את הפח אל השולחן, אלא יקח הפסולת מהשולחן ויטלטלו להשליכו בפח (דפח ישיש בו פסולת נחשב הפח הן כבסיס לדבר האסור והיינו האשפה, והן שהוא מוקצה מחמת האשפה בעצמו, ואף אם הניח את האשפה לתוך הפח באמצע השבת ג"כ נחשב לבסיס, כיון שהפח מיוחד לאשפה, ובכל אופן שהבסיס הוא מקום המיוחד של דבר המוקצה הרי הוא נעשה בסיס אף באמצע השבת, (חזו"א סי' מ"ח ס"ק ח') דכן מבואר בגמ' שבת מ"ח ע"ב בדיון קינה של תרנגולים ובתוס' שם ואסור לטלטלו).

פח אשפה שברחוב

ומצוי ברחוב שמונח הפח באמצע הדרך - אסור להזיזו בשבת כשיש בתוכה אשפה דהוי מוקצה.

ואם אין בתוכה אשפה או מותר להזיזו לצורך מקומו, אולם מצוי שהפחים שברחוב הם מלוכלכים מאוד שהם נמאסים לאדם, ונחשבים למוקצה מחמת גופו דאסור בכלל לטלטלם (דינים כגוף של רעי ועבית של מי רגלים שהם כלי מאוסים ונחשבים למוקצה מחמת גופו כדמבואר בשו"ע סי' ש"ח סעי' ל"ה).

הנוספת במקום אחר כך שלא יהא מאוס לאדם, או אסור לפנות האשפה.

ואם אין לו אפשרות להניח הפסולת הנוספת רק בפה, אזי יש מקום להתיר לפנות האשפה בכדי לעשות מקום, אולם כיון דהיתיר אינו ברור לכן נכון להשתדל להניח האשפה במקום אחר (כבר הארכנו בזה בגליון הקודם בהיתר גרף של רעי שמוטר בטלטול משום שמאוס, אי מותר אף לטלטל מוקצה אחר בכדי לכסות העוף של רעי, או דוקא הערף בעצמו מותר בטלטול, והבאנו ראיות לכאן ולכאן, ולמסקנא יש מקום להקל, וכמו כן בגדון דידן כשרוצה לטלטל הפסולת שאינו מאוס על ידי שהוא מכוסה, בכדי להניח שם מוקצה המאוס).

ואף כשהאשפה מונח בתוך ארון מכוסה מעיני בני אדם אולם אם ריחו נודף לחוץ ואינו נעים לבני אדם השוהים שם מותר להוציאם לחוץ.

ואם האשפה מונח בתוך ארון בענין שאינו מאוס כלל אזי אסור לטלטלם ולהוציאם בשבת. (דכל זמן שהאשפה מאוס לבני אדם מותר לטלטלו ולפנותו מדין גרף של רעי המבואר בסי' ש"ח סעי' ל"ד דכל דבר מטונף וכדו' מותר לפנותו בשבת דהוי גרף של רעי, אולם בזמן שאינו מאוס לא שייך ההיתר ואסור לטלטלו).

ואם הפה מונח במקום מכוסה, ובכדי להניח פסולת נוספת בפה צריך לפנות האשפה - אם אפשר להניח הפסולת

מכתב למערכת

לכבוד ידי"נ מורה ודאין בקהילתינו הקדושה בני ברק
הרה"ג ר' יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

הנני בזה להעיר במש"כ בגליון הנפלא קול התאחדותינו בענין פתיחת דלת הפריזידער כשמונח עליו דברי מוקצה.

מש"כ להתיר בפתיחת וסגירת דלת הפריזידער וארון וכדומה אף באופן שיש עליה מוקצה ומשום דטפילה היא הדלת כלפי עיקר הכלי שדינו כדין דבר המחובר לקרקע אם מפאת גודלו שיש בו יותר ממי' סאה ודינו כקרקע או שמחובר הוא לקרקע כארון קיר וכדו', ודמי' בזה לדין טלטול דלת הבית כשיש ע"ג מוקצה.

אמנם יש לדון בדלת הפריזידער דחלוק טובא מדלת של בית שאינה נחשבת כחלק מן הבית כגוף אחד אלא שמשמשת את הבית ואופן התבטלותה כלפי הבית היא מהמות השיבות הבית ובמה שמשמשת את הבית, משא"כ בדלת פריזידער שהוא ככלי אחד ממש ולא כדבר אחד המחובר לו שהרי אין הפריזידער פועל כלום בלא דלת סגורה ובוה שפיר י"ל דכעת כל הכלי יחשב כבסיס להמוקצה, ולא רק הדלת של הפריזידער, דהכל כלי אחד ממש וככלי שיש על אחד מדפנותיו מוקצה דודאי כל הכלי נעשה בסיס, אם יהיה גם בפנים הפריזידער לא בדלת דבר מותר יהיה מותר לפתוח אפי' הפריזידער קטן וב"ש גדול, ואם לא יהיה בתוך הפריזידער בפנים דבר מותר יהיה אסור לפתוח אפילו גדול שמחוץ מ' סאה.

ולא באתי בכל זה רק להאיר כדרכה של תורה החותם בכל חותמי ברכות
ידידו הדושה"ט באהבה רבה
ישראל בנימין ווייס
בני ברק

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' אשר לעמיל

ב"ר זאב ע"ה

ולע"נ

הרה"ח ר' יעקב מרדכי

ב"ר חיים אלי' ע"ה

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' זאב

ב"ר אהרן יוסף ע"ה

נלב"ע ז' כסלו

ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' שלמה זלמן ב"ר מרדכי ע"ה

ווירצבערגער

נלב"ע ח' כסלו

ת.נ.צ.ב.ה.

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא רצדיקיא

הגה"ק רבי אהרן בן הגה"ק רבי מרדכי זי"ע מטשערנאביל

יומא דהילולא ח' כסלו (תרל"ב)

הגה"ק רבי אהרן מטשערנאביל זי"ע נולד בשנת תקמ"ד לאביו הרה"ק המגיד ר' מרדכי מטשערנאביל ולאמו הרבנית ח' שרה בתו של הרה"ק ר' אהרן הגדול מקארלין זי"ע, כשנכנס לבריתו של אברהם אביו נתכבד וזקנו הגדול המאור עינים זי"ע בסנדקאות, ונקרא שמו בישראל "אהרן" ע"ש זקינו אבי אמו הרה"ק ר' אהרן הגדול מקארלין זי"ע, וזקנו הק' זי"ע בירך אותו: "ער זאל דערלעבן משיח צדקינו". כמו כן זכה להתגדל על ברכי זקינו הגדול וספג ממנו הרבה תורה קדושה וחכמה, כן זכה וזקינו הק' הניח לו תפילין ביום הבר מצוה.

אחרי נישואיו נשאר סמוך על שולחן אביו והמשיך בעבודתו הק' על מי מנוחות, אביו הפעיר בו מאוד שיקבל את עול ההנהגה עליו, אך הרה"ק ר' אהרן בענותנותו מיאן לקבל זאת עליו, עד שפע"א אמר לו אביו הנה אני מטופל בבני בית מרובים וקשה עלי לכלכל אותך, עד מתי תהי' מוטל עלי, ומתי תעשה גם אתה לביתך, הלא גם אתה תוכל לנסוע ולדלג על הערים ולקבל פתקאות ותוכל להתפרנס מעצמך, אך הוא בשלו אינו מוכן לעזוב את בית אביו, ויהי ביום ה' שלח לו אביו וקרא אותו לפניו, ונתן צו ופקודה לעזוב תיכף את העיר, ולא יניח אותו להיות על שב"ק בביתו, כמו"כ הוציא פקודה בכל העיר אשר שום אדם לא יכניס אותו הביתה, וגור עליו בגזירת כיבוד אב לקבל עליו את עול הרבנות, ובלית ברירה הוכרח לנסוע מטשערנאביל, ונסע על שב"ק לעיר מעיבו הקרובה, אצל הרה"ק ר' ברוך ממעיבו זי"ע אשר התגורר שם, ולא גילה לאיש מי הוא ומה מעשהו, בשעת עריכת השולחן בליל שב"ק ישב בקצה השולחן בין שאר האנשים, וכאשר נכנס הרה"ק ר' ברוך ל' לעריכת שולחנו הטוהר פנה אליו ואמר: "ליטוואק ליטוואק קום אהער" ואמר לו: "יונגערמאן ביי אונז באהאלט מען זיך נישט, זאגט ווער איהר זענט", ולא היה יכול להתחמק וגילה שהוא בנו של הרה"ק המגיד מטשערנאביל זי"ע, כששמע זאת הרה"ק ר' ברוך הושיבו ראשון בראש השולחן, וקירבו וחיבבו מאוד במשך כל השבת, במוצ"ש קרא לו הרה"ק ר' ברוך אליו, ונכנס לחדרו והוציא משם ונתן לו במתנה מלבוש לבן שהי' האיטלא של צדיקים בעת ההיא, ורמו לו בזה שהגיע העת שיתחיל בעצמו להנהיג עדת חסידים.

ואכן מני אז הרבה בנסיעותיו הק' בעיירות הרבה, ומסופר שפע"א כשנסע מעיר לעיר לומר מגידות הגיע לעיר אחד מלא מתנגדים, ובליל שב"ק נשגשג לפני העמוד בלי נטילת רשות והתחיל הודו במנחה ערש"ק ואח"כ קבלת שבת בקול גדול, והרב שהי' ג"כ מתנגד חרה הדבר עד מאוד, אחר התפילה אמר הרב שנראה אם ת"ח הוא נמחול לו ואם לאו יקיים פסק ויקבל עונש, ושלח הרב שני אברכים לשאול אותו פשט באיזה תוס' קשה, וכשבאו האברכים לפני הרה"ק ר' אהרן אמר להם כי עכשיו עייף מן הדרך ואינו יכול לומר להם עכשיו, רק יבואו מחר בבוקר ואומר להם, וכשבאו בבוקר אמר להם פשט נפלא שערב להם מאד, ומיד הלכו לבית הרב לומר לו הפשט, וכשבאו לבית הרב שכחו הפשט, התיישב הרב שילך בעצמו לשאול אותו הפשט, וכשהגיע אליו אמר לו ר"א כי אינו יכול ללמוד, רק היות והוא נוסע לומר מגידות, יכול להיות חילול השם ח"ו אם ישאלו לו תוס' ולא ידע, אז הטרחתו את בעל התוס' שיאמר לי הפשט, אבל אם אתם רוצים לידע הפשט תייגעו עצמכם בתורה או תדעו הפשט.

עם פטירת אביו הק' ביום כ' אייר שנת תקצ"ז לפ"ק החלו שמות בניו הק' להנהיג בערים שונים, אך את כס ההנהגה המשיך הרה"ק ר' אהרן מטשערנאביל בדרכו המיוחדת. עד יום הסתלקותו לחי' עוה"ב ביום ח' כסלו שנת תרל"ב, ומנו"כ בעיר טשערנאביל באהל מיוחד.

להגיד שבחו של אהרן

זקינו הק' המאור עינים אמר עליו דברים נשגבים ונפלאים במשך השנים שנתגדל אצלו, בעודו נער כבן י"ב או י"ג שנה, והיה חשוב אצלו מאוד על אף גילו הצעיר.

אביו המגיד הק' ג"כ העריצו מאוד ואמר פעם: "יש לי שמונה בנים, שבעה הם כנגד שבעת קני המנורה, ואחד הוא "אהרן" שעומד ומדליק את הנרות", כמו כן כותב אליו תוארים גדולים: "הרב הגדול במנין, אשר אין דורו דור יתום, ולא דור

אביו לא שאל עליו, ואחרי מערים אמר אביו אל הגבאי שיכין לו את מנעליו של תשעה באב.

בשעת הלוי עמד הרה"ק ר' אהרן בחוץ וצויה להעביר את המיטה על פניו, וכשעברו עם המיטה אמר: "אני לא רואה אותו", והביאו אותו בחזרה ועברו לפניו, ואמר עוד הפעם כנ"ל שהוא לא רואה אותו, ורק אחרי שהעבירו אותו בפעם השלישית אמר: "כעת אני רואה אותו", והספידוהו תמרורים וסיים בפסוק: "הנה אנוכי שולח מלאך לפניי לשמך בדרך ולהביאך אל המקום אשר הכינת" (שמות כ"ג ב'), ונשאר עומד שם ולא יצא לבית החיים מפאת חולשותו, ועשו הגבאים סימן ביניהם שבשעת סתימת הגולל יורקו לפיד אש למעלה, לסימן שהרה"ק יושב שבעה.

כשנשאר הרה"ק בבית נשארו עמו כמה עניים לשמור עליו כי כל העיר הלכו להלויה וכאמור עשו איזה סימן אחר סתימת הגולל דהיינו שירו אש ברובה וכששמעו הקול ידעו שהרה"ק צריך לישב לארץ, כשרצה הרה"ק להתיישב על הארץ ניגש אליו אחד מן הקבצנים ואמר כי הוא לא נותן להרה"ק לישב על הארץ, כי הרי רבי הוא ענין של מלך, ומלך אינו צריך לישב, כששמע הרה"ק את דברי העני שנאמרו באמת ובתמים, אמר לו: "דו האסט מ'ך געוואלט מקים זיין מעפר, זאל דער אייבישטער ד'ך מקים זיין מעפר דל", וכך הוה, שמיד אחר כך עלה מעלה מעלה ונעשה גביר גדול.

ועוד בטרם השלים השנה ראו והבינו את נבואתו שהתנבא בהספד בנו באמרו: "הנה אנוכי שולח מלאך לפניי" והוא נסתלק ביום ח' כסלו שנת תרל"ב לפ"ק, ומנוחתו כבוד בטשערנאביל סמוך לציונו של זקינו הק'.

יסופר, שחסיד אחד מטשערנאביל בא לסקוורא, ושאל אותו הרה"ק ר' יצחק מסקווירא זי"ע אם אחיו הרה"ק ר' אהרן זי"ע מניח תפילין בכל יום, והשיב לו האיש כי זה כבר יום יומיים שאי אפשר לו להניח תפילין ועל זה הצטער מאוד, ואמר לו הרה"ק: כי ידוע שאין הקב"ה נוטל נשמתו של הצדיק מבלי הסכמתו, ולכן כל זמן שהצדיק יכול עוד להתפלל ולהניח תפילין אין ברצונו לילך מעוה"ז, רק באם אין בידו עוד להניח תפילין אז אין לו שום צורך וחשק לחיות בעוה"ז, ומסכים תיכף ללכת לעולם העליון, וכן היה שבאותו יום בא הידועה המעציבה על פטירתו של הרה"ק מטשערנאביל זי"ע.

נכדו הרה"ק ר' ישכר דוב מבעלזא זי"ע היה בטשערנאביל בשעת הלויה, אך לא רצה להשתתף בהלויה היות ופג לבו מלהאמין לכך, ורק כששמע שכבר רוצים להניח את גופו הטהור בקבר מיד בא בריצה לשם, לפני סתימת הגולל קפץ הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע לתוך הקבר וגילה פניו הק' והסתכל בצורתו הק', אח"כ אמר: "כשעמדתי על יד הקבר והתבוננתי שלא אראה אותו עוד רציתי לראותו עוד פעם, וגם רציתי לראות איך שהוא נראה עתה". כשסיפר הרה"ק מאוסטילא זי"ע את הסיפור הזה ששמע מחותנו הק', הוסיף ואמר: "זה פלא מחמי שהיה אז צעיר כבן עשרים בערך, שהיו לו כבר אז השגות גדולות כאלה".

אלמן, מזה בן מזה, חכם הכולל, כבוד הישראל מוה"ר ר' אהרן".

אחיו הרה"ק מטשערקאס זי"ע אמר פעם: "אויף מיין ברודער אהרן זענען מלאכים ושרפים נישט געווען קיין מבין". כמ"כ כתב עליו אחיו הרה"ק המגיד מטריסק זי"ע: "אל כבוד אחי הרב הגדול, רבי קשישא ורב חנינא ורב חסדא, מר מרנן, ורב רבנן מבטן מקודש, אחיו כל העם עונים עליו אומרים ברוך וקדוש, זקוקין דנרא ובעורין דאשא אמריה דפומיה, איש חירב פעלים וקבציאל מוה"ר ר' אהרן שליט"א".

אחרית ימיו

כאמור בירכו זקינו באריכות ימים ושיזכה לקבל פני המשיח, ואכן ראו אצלו בחוש כי ברכת צדיק עשתה רושם וכשהגיע לגבורות התחיל לחזור לימי נעוריו והתחיל לצמוח לו שינים חדשים, אמנם בערב ימיו שלח במיוחד מנין חסידים וביקשם שילכו אל ציונו של זקינו הק' לומר לו שברכתו אינה לרצון לו, כי אינו יכול יותר לסבול את הגלות המר ואת אויר העוה"ז, וחז"ל אמרו האומר אי אפשרי בתקנת חכמים כגון זו שומעין לו, לכן גם אני אי אפשרי בברכה זו.

עוד יסופר שבשנתו האחרונה לחייו התנבא ואמר שבזאת השנה יבוא משיח, והדברים גרמו להתרגשות גדול בקהל החסידים, עד שהגיע הדברים לאוזני אחיו הרה"ק ר' אברהם מטריסק זי"ע אמר להחסידים שלא יקבלו את הדברים כפשוטם, שיתכן שקרב יומו של המגיד הק' דהיינו שכבר השלים את יעודו עלי אדמות, ומאחר שבידוע יש לכל צדיק את חלקו בביאת המשיח, והמגיד הק' כבר השלים חלקו, לכן רואה הוא בעיני רוחו את משיח מתקרב ובא, ואמנם כך הוה דבאותה שנה נסתלק הרה"ק לעולם שכולו טוב. (אגב ראוי לציין דבר פלא שכעבור ט"ב שנים כשהוא עצמו הרה"ק מטריסק זי"ע אמר ג"כ לחסידיו כי בזאת השנה יבא משיח ולבסוף בשנת תרמ"ט גוע ויאסף אל עמיו).

סמוך להסתלקותו התקבצו קהל רב מאוד לקבל את ברכתו הק', ומפאת האנשים הרבים לא נתנו לכתוב כל אחד ואחד את בקשתו, רק כל אחד רשם את שמו כדי לעלות על זכרונו הק' והטהור, ובתוכם היה גם איש אחד חשוך בנים, וגם הוא לא כתב בקשתו, והשיב הרה"ק ברוח קדשו: מדוע לא הזכרת הבקשה לזרע של קיימא, וצויה לכתוב, ותיכף ומיד אחר כתיבתו, נענה ואמר: "במה יזכה נער" – במה יזכה האדם להוליד נער, "את ארחו" אם יקח לו על כל שבתות השנה אורח לשבת.

בנו הגדול הרה"ק ר' מנחם נחום זי"ע נסתלק בחייו ביום שב"ק פר' משפטים שבת שקלים כ"ז שבט תרל"א לפ"ק, אודות הסתלקותו מסופר שבשנתו האחרונה ביום שמחת תורה נפל הכתר תורה, כשראה זאת הרה"ק ר' אהרן מטשערנאביל זי"ע מיד גנזי גנז, ואמר: "אוי, דער כתר תורה איז איהם אוועק" (ידוע שהי' קורא לבנו רמ"נ: "מין כתר תורה" מחמת גדולתו בתורה), כשנפטר בנו לא רצו המקורבים לספר לו כי חששו על בריאותו, וכשהי' חולה היו רגילים להזכיר אותו לפני אביו הק', וכשנסתלק באותה שב"ק הפסיקו להזכירו לפני אביו, אבל גם

ויתן לך את ברכת אברה"ם

בשם קרוב לאלפיים חניכי מוסדותינו ועשרות הכלי קודש,
גישא בזה אלומות גודש, בברכת מזל טוב, מריחוק מקום
וקירוב לב, קדם מע"כ ידידינו ומכובדינו האי גברא יקירא,
רודף צדקה וחסד תדירא, תומך נלהב למוסדותינו המעטירה,
וה' ברך את אברה"ם בכל, כה"ן שדעתו יפה ומהולל,

הרבני הנגיד היקר והמפואר

מוה"ר אברהם רובין הי"ו

מנכבדי קהילתנו הק' בוויילאמסבורג יע"א

לרגל השמחה שבמעונו, רוממות קל בגרנו

בנישואי בנו

הבה"ח מו"מ בתויר"ש ני"ו

עב"ג שתחי' למז"ט ובשעט"מ

וצרופה ברכתנו המרובה, בכל לשון של הודאה וחיבה, שיזכה
לרוות מיוצ"ח תענוג ונחת, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת,
וימשיך לעמוד לימין מוסדותינו הקדושה, ובשכר זאת יתברך
בכל ברכאן דנפשיא.

החותמים למען שמו בהקרה והערכה

הנהלת מוסדות סאטמאר

קרית יואל - בני ברק יצ"ו

פנינים יקרים, מרבותה"ק עצי התמרים, בעניני נישואין נאמרים

דבש תמרים

שבת אויפריף

זה, ואבד גם מצוה היחידה שהיה בידו היא מצות כיבוד אב, וממנו יקח כל חתן לקח מוסר ביום חופתו, שידע ויכיר שעיקר הכל הוא התשובה, ורק אז מוחלין לו על כל עוונותיו, ומודה ועוזב ירוחו.

והנה מבואר בגמרא (יומא פו:) שהמדריגה הגדולה בתשובה הוא לשוב אל ה' מאהבה, כי על ידי זה יזכה האדם שהזדונות יתהפכו לזכיות, אמנם ראיתי בני עליה והמה מועטין, וקשה מאד לבר נש שיזכה להגיע למדריגת תשובה מאהבה, אכן כבר כתב א"ז זללה"ה בישמח משה (פ' האזינו) עצה לזה, והוא על ידי שיעשה האדם תשובה ברבים אשר סגולתה נשגבה להחשב בתשובה מאהבה, עי"ש. ומקום יש לחדש ולומר עוד עצה לזכות לתשובה שיחשב בתשובה מאהבה אשר הזדונות יתהפכו לזכיות, והוא על ידי שמירת שבת קודש, כי שבת קודש סגולתה נשגבה לעורר לבב האדם לאהבת הבורא יתברך. וכדמתאמרא משמיה דרביה"ק מלובלין זללה"ה (ה"ד בייט לב פ' בראשית) ששת ימים תעבוד בחינת עבד היינו מיראה, וביום השביעי תשבות בחינת עבדה מאהבה, עי"ש.

ומעתה יש לומר שמטעם זה מתאספים אצל החתן ודייקא ביום השבת, כי באים לרמוז כי מתקרב ובא מועד יום חתונתו ויום שמחת לבו אשר בו הזמן מסוגל שימחלו לו כל עוונותיו, אולם לא יעלה בלבו לחשוב מחשבת כי גם בלי אשר יעשה איזה מעשה לשוב אל ה' ימחלו לו עוונותיו, כי בצירוף יום הקדוש הזה צריך עוד להוסיף בתשובה ותיקון מעשים, ורק בזה יזכה למחילת עוונות, אבל אם לא ישוב אל ה' לא יועילנו ולא יצילנו כלום, וכמו אצל עשו לא הועיל לו מצות כיבוד אב, כי אדרבה עוד הוכיח שאר עוונותיו, כמו כן אם החתן לא ישוב בתשובה שלימה יהיה עוד גרוע. ולכן מתאספים אצלו להודיע לו מעלת התשובה ברבים אשר על ידי זה יחשב בתשובה מאהבה וכל הזדונות יתהפכו לזכיות, ובשבת דייקא אשר סגולתה נשגבה לעורר בלב אדם אהבת הבורא, ובצירוף שניהם יזכה לשוב אל ה' מאהבה ויתהפכו זדונותיו לזכיות.

כ"ק מרן רבינו בעל ברך משה זי"ע

בסוף פרשת וישלח, וילך עשו ויקח את מחלת בת ישמעאל בן אברהם אחות נביות על נשיו לו לאשה, ואמרו חז"ל (ירושלמי בכורים פ"ג ה"ג) וכי מחלת שמה, והלא בשמת שמה, אלא שכל הנושא אשה מוחלין לו על כל עוונותיו. ודקדקו המפרשים למה דרשו חז"ל דרשה זה דוקא אצל עשו הרשע.

ונראה בהקדם לדרוש טעם לשבח על מה שנהגים העולם שבשבת קודם החתונה מתאספים כל בני המשפחה של צד החתן, ומסובים יחד בסעודות שבת קודש, כאשר החתן מסיב בראש השלחן, ובדאי יש לה איזה סמך ומקור, ואף אנן נימא בה מילתא להבין אסיפה זו למה.

ויתבאר הענין דהנה מרן החתם סופר בתורת משה (פ' ויצא) דקדק על דברי הירושלמי, דלא מסתבר לומר שנמחלו עוונותיו של עשו כשנשא בת ישמעאל, כי הלא רשיו"ל פירש, על נשיו, שהוסיף רשעה על רשעתו, הרי שבנישואין הללו עוד הוסיף חטא על פשע. וכתב על זה דבר נפלא, דהנה מצינו (מסכת שמחות פ"ב ה"א) שהמאבד עצמו לדעת אין מתעסקין בו, וגרע מרוצח אחר, והטעם כי כל החטאים מתמרקין בשעת מיתתו, וזה חוטא ומורד במיתתו באותו דבר שהיה לו לכפרה, על כן מתעוררין עליו כל עוונותיו. והנה יעקב אבינו לא זכה עד עתה להשראת השכינה ולמראה גדולה כזו, לא מפני שלא הגיע זכותו לכך, אלא שעיקב זכות כיבוד אב של עשו, דכתיב (ישעיה כו יא) כיבוש קצירה תשברנה, ולחלויות זכיותיו של עשו מעכבין ישועות ישראל, אך בשעה שזיה ראוי עשו שימחלו לו כל עוונותיו, דהיינו ביום נשיאת אשה, אז חטא בזה להוסיף רשעה על רשעיות שלו, ואם כן נתעוררו כל עוונותיו ויבש קצירו, וזכה יעקב למראה הנפלאה הזאת, עכ"ל.

ומעתה יתבאר הענין מה שרמזה תורה ענין מחילת עוונות אצל הנשואין של עשו הרשע, כי בא להורות להחתן כי אף אם מוחלין לו כל עוונותיו, מכל מקום צריך להוסיף גם לתקן את מעשיו בתשובה ומעשים טובים, כי בלי תשובה לא יועילנו יום החופה, ואדרבה על ידי זה יזכירו לו כל עוונותיו כמו שזיה אצל עשו הרשע, שכיון שהוסיף רשעה על רשעותו, מלבד מה שלא מחלו לו עוונותיו עוד נזכר ביום

זקנתי מרת שרה מרים ע"ה ואמרה, אני אורקך בשפע ברכה והצלחה שלא יחסר לך כל טוב עד עולם. (וידוע שהיתה אשה מהוכחמת ולמדנית עד להפליא).

אמנם יש להרחיב עוד הענין שהמנהג הוא שזורקין עליו ממתקים מלמעלה בעזרת נשים וחוטפין כל הנאספים. ואפשר שבא לרמוז על מה דאיתא בזה"ק (פניהם דף רטו): כתיב (תהלים קמט ב) ישמח ישראל בעושיו, בעושו מבני ליה, אלא אלון קוב"ה ושכינתיה ואביו ואמו, דאע"ג דמיתו קוב"ה אעקר לון מגן עדן, ואייתי לון עמיה לההוא הדוח לנמלא חולקא דהדוח עם קוב"ה ושכינתיה. ובוודאי שהאבות הקדושים הבאים מגן עדן להשתתף בהשמחה הן הם צינורי ההשפעה בעת משוש ומביאים עמדם מלמעלה כל מילי דמיטב. ועל כן מטעם זה זורקין על החתן מלמעלה, להורות שהאבות"ק מג"ע מביאים לו מן השמים שפע ברכה וכל טוב לכל ימי חייו, ולסיבה זה גם כל העם הנאספים חוטפין את הממתקים שזורקין על החתן, לרמוז שבהשפעה זו הוורדת מן השמים זוכים גם כל העם הנאספים. ויש להעמיס זה במאמר הכתוב (בראשית ב יח) לא טוב היות האדם לבדו, פ"ה לא טוב הוא לבני אדם בעת אשר היות האדם לבדו, כי אז חסר צינור השפע, אבל בזמן שאעשה לו עזר כנגדו ונושאים אשה, אז נשפע השפעות טובות לכל המתאספים.

כ"ק מרין רבינו שליט"א

מנהג ישראל תורה שבשבת קודם הנשואין עולה החתן לתורה ומזמרין לכבוד הנשואין, (הובא במגן אברהם אריה סי' רפ"ב ובסימן תקנ"א לענין שבת חזון) ואז משמחין לכבוד החתן. ומנהג ישראל הוא גם לזרוק עליו ממתקים (עיי' מס' ברכות דף ג.) מלמעלה בעזרת נשים וחוטפין כל הנאספים, וטעמא בעי.

ואפשר על פי מה שאמר א"ז זללה"ה הקדושת יום טוב זללה"ה (הובא בחידושי מהר"י ט"ב למסכת פ' תבא) במעם הדבר שקורין השבת שלפני החתונה שבת פארשפי"ל, דהנה איתא בזה"ק (יתרו דף פה.) כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין, ועל כן בשב"ק זה מתחיל ההשפעה מלמעלה שבעת הנשואין, ואז מקדימין לערוך בשמים כל הנשואין, ועל כן נקרא פארשפי"ל, כלומר "עם שפילט זיך אפ די גאנצע חתונה", עכדה"ק.

ולפי זה יש לומר כי מהאי טעמא זורקין על החתן מיני ממתקים בשב"ק שלפני החתונה, לרמוז לכל מילי דמיטב והשפעות שנשפע עליו ביום השבת לפני יום חתונתו ושמחת לבו.

ועובדא ידענא דהוא אצל א"ז הר"ה"ק ר' שלום אליעזר מראצפערט זללה"ה חי"ד, בעת שהיה שם חתן אחד בשבת שלפני החתונה שלו, ואמר לו איש אחד בדרך שחוק שבשבת באווארפ"ן יורקו לו באבנים, וענתה הרבנית

פארשפיל

התורה יש ביכולת לילוד אשה להגיע למדרגה זאת להתפלל ולהמשיך השפעות מכח אין סוף עוד מטרים בריאת העולם, ועי' מזה בספר בית שמואל אחרון (פ' מצורע), עיי"ש.

והנה בעצם הדבר שמכרכים איש לרעהו "מזל טוב", גם כן יכולין להתעורר בקושיא, דמה מקום לברכה זה, הרי אם כבר נגזר עליו מזל טוב ממילא יהיה כן, ואם לאו הרי אין שייך השתנות לגבי הקב"ה חלילה, אע"כ שע"כ כח התורה יכולין להמשיך השפעות מכח אין סוף, ממה שהיה עוד קודם בריאת העולם, וע"כ מתאספין תלמידי הישיבה למסיבת פארשפיל, ומאחלים להחן ברכת מזל טוב, כי בכח תורתם שלומדים ביני עמודי דגירסא זוכים להמשיך מכח אין סוף, וגם בצירוף כח השבת שהוא יומא דאורייתא, כמו שאחז"ל (שבת פו:) הכל מודים שבשבת ניתנה התורה לישראל. וא"כ הרי כח התורה גדולה פי כמה ביום השבת, ובכוחה ישיפיעו להחנן מזל טוב ויאח.

כ"ק מרין רבינו בעל ברך משה זי"ע פ' ויצא

אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא שהיה מתפלל על החולים ואומר זה חי וזה מת, אמרו לו מניין אתה יודע, אמר להם אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא מקובל, ואם לאו יודע אני שהוא מטורף (ברכות לה.). וכתב בספח"ק נועם אלימלך (פ' ויח) דהנה לכאורה נראית עצם ענין התפלה כהשתנות חלילה אצל הבורא, וחלילה לחשוב ולומר כך, אך הנה כל העולמות וכל מה שיהיה בהם, היו קודם בריאת העולם בכח אין סוף ב"ה, ואין כאן שום השתנות, כי כל זה היה בכח האין סוף שזה יהיה חולה והצדיק יתפלל עליו ויתקבל תפילתו, וזה שאמר רבי חנינא אם תפילתי שגורה בפי, פ"ה התפילה הזאת שאני מתפלל עתה היא שגורה בפי כמו דבר שחורגל בה כבר, ומהו החרגל מה שכבר היה הדבר הזה והתפלה הזאת בכח אין סוף, אז בידוע שהיא מקובלת מחמת שכבר היה בכח אין סוף ב"ה, ואין השתנות לפניו חלילה, ואם אין תפילתי שגורה בפי, נמצא שלא היתה התפילה הזאת בכח אין סוף, רק הוא מעצמו מתפלל, בידוע שהוא מטורף, עכ"ל. אמנם למידע בעי כי רק בכח

עניני נישואין

בעבור קיום העולם, דלא תוהו בראה לשבת יצרה, אכן אם יהיה האדם נדון מדת הדין בלבד לא היה קיום לעולם, כי מי יוכל לעמוד לפניך בדין, אלא דלמען קיום העולם שיתף הקב"ה מדת הרחמים למדת הדין, ובוה יהיה קיום והעמדה לעולם. ואעפ"י שחותמו של הקב"ה אמת, ובמדת האמת ראוי שיהיה העולם נדון בדין בלבד, מ"מ כיון שיש צורך בשיתוף מדת הרחמים, למען יוכל העולם להתקיים, ע"כ הוי גם הנחגה זו שמצרפין מדת הרחמים למדת הדין במדת האמת, שהוא דבר המתקיים. וזש"ה לא טוב היות האדם לבדו, כלומר דכל זמן שהאדם אינו עוסק בקיומו של עולם, הרי יהיה נדון במדת הדין הקשה, שהרי כך מתחייב מכה מדת האמת שהיא חותמו של הקב"ה, וא"כ לא יהיה קיום לעולם ח"ו, וכיצד יתקיים מאה"כ וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, בעוד שאין לו דבר המהזיק ומקיימו, אם יתנהג העולם באמת ובדין. לזאת אעשה לו עזר כנגדו, וכיון שיעשה האדם למען קיום העולם, ישתף הקב"ה מדה"ר למדה"ד וידון עולמו לפנים משורת הדין המתקיים, וא"ש דלא שייך למינקט הדין שהוא רע, כי הלא הדין הוא מדת האמת, ולא שייך לומר על מדת האמת שהוא רע ח"ו, אלא דלא טוב היינו שלא יתכן היות לעולם קיום במדת הנחגה זו.

דברי יואל, פ' אחרי

לא נתבאר להדיא כיצד נשמע מקרא דלא תוהו בראה דפ"ו מצוה רבה היא, שבעבורה יהיו כופין את הרב לשחרר עבדו. אכן הטעם מובן מאליו, דכיון דאמר קרא שהקב"ה יצר את עולמו "לשבת", אם כן זהו קיום העולם שיהיו ישראל עוסקין בפריה ורביה, כדי שיתקיים חפץ השי"ת ורצונו בבריאת העולם. דאם ח"ו אין הם עוסקין בפ"ו זהו חורבן העולם, כי אם אין בנים לגדלם לתורה ח"ו תפוג התורה, ומיניה שמעינן דמקרא זה לא תוהו בראה לשבת יצרה נאמר אך ורק על יהודים שומרי תורה ומצוות, המגדלים בנים כשרים ונאמנים לה' ולתורתו הקדושה, וח"ו להיפוך אם מגדלים בנים לא אמוץ בם, אשר לא שמרו ברית אלקים ובתורתו מיאנו ללכת, אין בכך משום ישוב העולם, דאלו הכופרים בתורה הקדושה רע להם ורע לעולם בקיומו, טוב להם שלא נבראו משנבראו.

דברי יואל, פ' אמור

רמז הגון על מנהג אבותינו ורבותינו הקדושים בסעודת נישואין לישב ולהמתין קודם ברכת המזון על הכלה (ואף שמעיקר הדין יכולין לברך שבע ברכות כשהכלה בבית אחר, עיין בים של

לא טוב היות אדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו (בראשית ב, יח). ונראה עפ"י הגמרא (ברכות י) במה שאמר ישעי' לחזקיה כי מת אתה ולא תחי, מת אתה בעולם הזה ולא תחיה לעולם הבא, אמר ליה מאי כולא האי, א"ל משום דלא עסקת בפרי' ורבי'. מבואר מזה דמשום דלא עסק בפ"ו יענש עונש נצחי בזה ובבא, וכתב אא"ז זל"ה בישמח משה (פ' אחרי) הטעם למה על זה החטא ראוי לענש עונש גדול כזה, דהא איתא שעלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים עמד ושיתף מדת הרחמים, נמצא דהתנהגות מדת הרחמים אינו רק משום קיום העולם, ומי שאינו עוסק במצוה זו הרי אינו חושש לקיום העולם, דלא תהו בראה, נמצא נשאר עומד על תחלת המחשבה, עכ"ל. והשתא א"ש לא טוב היות אדם לבדו, היינו משום אם יהיה לבדו ואז לא יעסוק בקיום העולם, א"כ במה יתעורר עליו התנהגות של מדת הרחמים, דהא חסד ה' היא לשלם לאיש כמעשהו, היינו דבמדה שאדם מודד מודדין לו, וע"כ טוב לו שלא יהיה לבדו, ואמר הכתוב אעשה לו עזר כנגדו, ר"ל להשתתף מדת הרחמים עם מדת הדין, וזהו העזר, רצה לומר רחמים, עם כנגדו, מדת הדין.

עני חיים, פ' בשלח

למה זה עזבתן את האיש קראן לו ויאכל לחם (שמות ב, כ). פירש"י שמה ישא אחת מכם, ויש לדקדק מנא ליה לרשיו"ל להוציא הכתוב מפשוטו שקרא לו לאכול לחם ממש. ונראה דהנה בגמרא (קדושין כה) הלכה אדם נושא אשה ואח"כ ילמוד תורה, ר' יוחנן אמר רחיים בצאוורו ויעסוק בתורה, ולא פליגי הא לן והא להו, וכתבו התוס' דלכני בכל שהם עניים ואינם יכולים להניח אשתו וילך וילמוד תורה, ולכן ילמוד תורה ואח"כ ישא אשה, אבל לבני ארץ ישראל שהם עשירים, וטוב לו שישא אשה וילמוד תורה במהרה, עיי"ש. והנה משה כשברח מפני פרעה ולא היה בידו מאומה, א"כ היה כמו שאר עניים והאריך היה יכול לישא אשה וילך וילמוד תורה, וכמו שאמר ר' יוחנן רחיים בצאוורו ויעסוק בתורה, וע"כ אמר יתרו, קראן לו ויאכל לחם, ר"ל שהוא יתן לו ארוחתו על שולחנו די מחסרו אשר יחסר לו, ובכן ישא אשה קודם ואח"כ ילמוד תורה, נמצא הפשט והדרש בקנה אחד עולים.

עני חיים, פ' שמות, חלק הדרוש

לא טוב היות האדם לבדו (בראשית ב, יח), וצ"כ מדוע נקט קרא לא טוב, ולא כתיב להדיא "רע". ואפ"ל על פי מה שכתב ק"ז זל"ה בישמח משה (פ' אמור) דהנה האדם נברא

שלמה כתובות פ"א ס"ב). דהנה איתא במדרש (ילקוט בא רמז קצא) מי פורע לכם ממדי, מרדכי ואסתר, מי פורע לכם מיון, בני חשמונאי, מי פורע לכם ממלכות רביעית, נטרונא, והיה לכם למשמרת, אל תאכלו ממנו נא, לא תבעוניה מהבהבה. וביאר חזית רענן (מבעל המנן אברהם), נטרונא, פי' צריכים אתם לשמור ולהמתין, לא תבעוניה מהבהבה, אל תבקשו לאכול אותם בהבהבה, כלומר שאינו צלוי כל צרכו בעוד שלא הגיע זמנו. והנה אמרו דורשי רשומות כל"ה ראשי תיבות כ"י ל'ה' ה'מלוכה, והנה רשיו"ל פירש בפסוק זה (תהלים כב כט) כי ל'ה' המלוכה ומושל בגוים, דקאי על הגאולה העתידה לימות המשיח שאז יראו כל באי עולם שתחזור המלוכה והממשלה לחי העולמים. ובכך כיון שאמרו חז"ל מי פורע לכם ממלכות רביעית נטרונא, על כן אנו יושבים וממתנים על הכלה, כדי לרמוז בזה שצריך לישוב ולהמתין על אותו הזמן שיתקיים בו כי ל'ה' המלוכה, ובזכות נטרונא נזכה לגאולה וישועה.

בברכת חתנים תקנו חכמינו ז"ל (כתובות ה) לברך שוש תשיש ותגל העקרה בקיבוץ בניה לתוכה בשמחה במהרה, שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצירך כגן עדן מקדם. ופירש"י שוש תשיש, לפי שאנו צריכין להעלות זכרון ירושלים על ראש שמחתנו, שמח תשמח, ברכה לחתן וכלה שיצליחו בשמחה וטוב לב. אכן יש לדקדק על כפל הלשון שוש תשיש שמח תשמח. וז"ל בהקדם דברי מרן דודי זללה"ה בדברי יואל (פ' ויחי עמוד תקח) לפרש אמרינו בקדושת כתר, הן גאלתי אתכם אחרית כראשית, וקשה דהרי ידוע שגאולה העתידה תהא בחינתה גדולה הרבה מגאולות הקודמות, והאידך אמר שיגאלינו אחרית כראשית, אך הענין כי גאולות הקודמות היתה ראשית טובה, שנגאלו מעול הגוים משעבוד לגאולה, אבל אחריתם לא היתה טובה, ומפני המאינו גלינו מארצינו, ואם כן לא היה האחרית כראשית, אבל גאולה העתידה תהא גאולה נצחית, ויהיו ישראל מוסיפין והולכין במעלות הקדושה וקרבת אלהים, ותהא האחרית טובה כמו הראשית, ועל זה נאמר הן גאלתי אתכם אחרית כראשית, עכ"ד הנחמדים. ומעתה י"ל כי אנו מתפללים על הגאולה העתידה שוש תשיש, היינו שתהא שמחת הגאולה מוסיף והולך בלי הפסק ויהיה האחרית כראשית, ולזה אומרים בכפלים שוש תשיש בראשית ובאחרית, ועל דרך זה אנו מתפללים בעד החתן והכלה שמח תשמח, היינו כשם שהם ששים ושמוחים ביום חתונתם ושמחת לבם כך יוכו לשמחה ונחת ככל ימי חייהם, וזהו שמח תשמח שתהא שמחתם נמשכת והולכת עד עולם אחרית כראשית.

ברך משה שופטים

מעם שניתוסף לאאע"ה אות ה' דייקא לשמו. דהנה אברהם אבינו הרי היה כל עסקו בעבור קיום העולם, וכדמצינו שהתפלל על כך (בראשית ט"ז, ב) מה תתן לי ואנכי הולך עירי וגו' הן לי לא נתת זרע והנה בן ביתי יורש אותי, והבטיחו ית' לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך, ונשתלשלה הימנו כל האומה הישראלית. ומי שהושש לקיום העולם ראוי כפי שורת הדין למדוד לו כמידתו ולהתנהג עמו במדת הרחמים. וז"ש המדרש וה' ברך את אברהם בכל, ופרש"י בכל עולה בגימ' בן שנתן לו בן – ומכיון שנתעסק בקיום העולם נתן לו הקב"ה משמו אות ה' והיינו שם הוי' ב"ה מדת הרחמים שבו נברא העולם, דמדה כנגד מדה על שנתעסק בקיום העולם היה ראוי לתת לו רחמים וחנינה במדת הוי"ה כדאמרן. טיב לבב, פ"י חיי שרה

במדרש ילקוט (שמואל רמז קיז) איתא דחתן מוחלין לו על כל עוונותיו דכתיב (בראשית כה ט) וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מוחלת וגו' וכי מחלת שמה וחלא בשמת שמה, אלא מלמד שנמחלו לו עוונותיו. ויש להבין אי לא עשה תשובה נשואין מאי מהני, ואי עשה תשובה נשואין למה לי, (והוא כקושיית הטו"ז לגבי שמירת שבת באו"ה ריש סימן רמ"ב).

ויתבאר על פי מה שכתב א"ז זללה"ה בישמח משה (פ' אחרי) לבאר הגמ' (ברכות י) במה שאמר ישעיה הנביא לחזקיה המלך (ישעיה לח א) צו לביטך כי מת אתה ולא תחיה, כי מת אתה בעוה"ז ולא תחיה לעוה"ב, א"ל מאי כולי האי, א"ל משום דלא עסקת בפריה ורביה. ויש להבין דהא חזקיה לא שאל אותו מפני מה, דידע הא דכתיב (קהלת ז ט) כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, אך שאל אותו מאי כולי האי, ורצונו לומר מה מניע לו עונש גדול כזה בזה ובבא, ואם כן מה השיב לו מפני דלא עסקת בפריה ורביה, הא אכתי קשה מאי כולי האי, דעל זה אין מהראוי להעניש עונש גדול כזה. אמנם הדבר נכון על פי מה שכתב העיקרים (מאמר ד פל"ו) שלפי שורת הדין ראוי שיהא העונש נצחי והשכר זמני, אבל רב חסד מטה כלפי חסד ומנהיג העולם כולו ברחמים שיהיה השכר נצחי והעונש זמני, עי"ש מלתא במעמא. ולפי זה מוכן שעל זה החטא שלא עסק בפריה ורביה ראוי להעמיד על קו הדין שיענש עונש נצחי בזה ובבא, דהנה אמרו חז"ל מתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים עמד ושיתף מדת הרחמים, נמצא דהתנהגות מדת הרחמים אינו רק משום קיום העולם, אכן מי שאינו עוסק במצוה זו הרי אינו חושש על קיום העולם, נמצא נשאר עומד על תחלת המחשבה, ולכן ג"כ מתנהגים עמו במדה"ד, ושורש מדה"ד הוא עונש נצחי בזה ובבא, עכ"ד.

והנה זה ברור שהחתן הנכנס ליום חופתו נכון לבו בטוח שמאליו נמחלו עונותיו גם בלי תשובה, הרי לשוא

במחננו כי לאיזה סיבה ימחלו עוונותיו מחמת שהוא נושא אשה, אלא באמת מיירי בחתן שעשה תשובה, והרי הוא נגזש ליום חופתו בשכרו לכב ועושה לעצמו חשבון הנפש להתבונן במעשיו שעשה מיום עמדו על דעתו עד היום הזה. אכן נתעורר השאלה איך יועיל התשובה הא נפש החוטאת תמות, אלא על כרחך שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו מקבל התשובה ברחמים וברצון כי הוא חושש לקיום העולם ויודע כי יצר לב האדם רע מנעוריו, וכל זה הוא רק אם גם האדם הוא חושש לקיום העולם, ולכן חתן ביום חופתו המתחיל לעסוק במצות פריה ורביה וחושש לקיום העולם, אם הוא עושה גם תשובה בשלימות מוחלית לו על כל עוונותיו, אבל זה ברור כי התנאי קודם למעשה שכל זה הוא רק אם הוא עושה תשובה.

שמחת חתן וכלה

אמר רבי חלבו אמר רב הונא, כל הנחנה ממסעות חתן ואינו משמחו עובר בחמשה קולות (ברכות א). ו"ל כי החתן ביום חתונתו מתבונן כנפשו איך שזכה בימי בחרותו לישב באהלה של תורה ועלה ונתעלה במעלות התורה, והוא כחתן יוצא מחופתו נפל על צוארו עול פרנסת ביתו ומי יודע אם יוכל לאחר נישואיו להצליח דרכו בתורת ה', ועל דבר זה הוא דואג ומתאונן ריחיים בצווארו ויעסוק בתורה, ועל כן מצוה גדול לבא ולשמח את החתן כי בודאי מצא אשה מצא טוב והאשה הבאה אל ביתו תהא עזר כנגדו לסייע בידו להביא מרק לביתו, והוא יוכל לשבת להללא בבית ה' על התורה ועל העבודה, והיינו מעמא שהמשמח חתן וזכה לתורה, כי מאחר שהוא שימח את החתן בענין התורה, על כן בא בשכרו במדה כנגד מדה שזוכה לתורה.

אכן י"ל עוד בביאור הענין עפ"ד הגאון מווילנא ז"ל בשנות אליהו (בליקוטים) לפרש מאמר המשנה (אבות פ"ג מ"א) דע לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, כי נתינת הדין הוא על מה שהטא, ונתינת חשבון הוא מפני שאין אדם חפשי מבלי לקיים המצוות בכל שעה ורגע, ואם כן באותו שעה שעבר עבירה, מלבד העבירה שעשה, הרי באותו שעה לא עשה מצוה, וזהו החשבון שלא קיים מצוות בשעת עשיית העבירה, עכ"ל.

וְחוֹסֵף עַל זֶה כִּ"ק מֶרֶץ אֲמַמּוֹר וְזֹלָה"ה בְּכֹרֶךְ מֹשֶׁה (פ' תוֹרֵעַ עֲמוּד טו) לַחֲדָשׁ, וְדִכְדָּבֵר הָיָה הוּא לִגְבִּי שֹׂכֵר מִצּוּה, שֶׁהָרִי אֲמָרוּ חֲכָמִים (סוֹפֵט יא.) מִדָּה טוֹבָה מְרוּבָּה מְמֻדָּת פּוֹרַעַנִיּוֹת, וּבִכְךָ כֶּשֶׁם שֶׁבִּכַל חָמָא וְעוֹן צָרִיךְ הָאָדָם לִיתֵן דִּין וְחִשְׁבוֹן, הֵן עַל מַעֲשֵׂה הָעֵבֶרֶת וְהֵן עַל מַה שֶּׁלֹּא קִיָּים מִצּוּה בִּשְׁעַת עֲשִׂיַּת הָעֵבֶרֶת, כֵּן הִדְבֵּר גַּם לִגְבִּי קִוִּים הַמִּצְוֹת, אֲשֶׁר חוֹץ מִמָּה שֶׁעֲתִיד הָאָדָם לִקְבֹּל שִׁכְרוֹ עַל עֲצָם מַעֲשֵׂה הַמִּצְוָה, עוֹד יוֹסִיפוּ לוֹ מִן הַשְּׂמִים שֹׂכֵר טוֹב עַל שֶׁלֹּא בִּיטֵל אֶת הַזְּמָן הַהוּא בַּחֲמָא וּפְשָׁע, וְעִ"ד מֵאֲמָרָם ז"ל (קִידוּשֵׁין לט.) יֵשֶׁב וְלֹא עֵבֶר עֵבֶרֶת נֹתָנִים לוֹ שֹׂכֵר כְּעוֹשֶׂה מִצְוָה. וּלְפִי"ז מָקוֹם יֵשׁ לִאמֹר דִּחָא דְאֲמַרִּינֵן שֹׂכֵר מִצְוָה בַּהֲיָא עֲלֵמָא לֵיכָא, הֵינֵנו דּוֹקָא עַל עֲצָם מַעֲשֵׂה הַמִּצְוָה, אֲבָל עַל מַה שֶּׁלֹּא עֵבֶר עֵבֶרֶת בִּשְׁעָה שֶׁקִּיָּים אֶת הַמִּצְוָה אֵיכָא שֹׂכֵר אֶף בְּעוֹלָם הָיָה, וְדָבָר זֶה מְדוּקָשׁ בִּלְשׁוֹן חֲכָמִים שֶׁכִּ"ר מִצְוָ"ה בַּהֲיָא עֲלֵמָא לֵיכָא, דְּדוֹקָא שֹׂכֵר הַמִּצְוָה עֲצֻמָּה לֵיכָא בַּהֲיָא עֲלֵמָא, אֲבָל עַל מַה שֶּׁנִּמְנָע מִן הָעֵבֶרֶת בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אֵיכָא שֹׂכֵר אֶף בְּעֵלְמָא הָדִין, עִב"ד.

בברכת החתנים, שמח תשמח רעים האהובים כשמוחק יצירך בנן עדן מקדם, ויש להבין כפל הלשון שמח תשמח. ומתאמרא משמיה דקיז העצי חיים זי"ע שאמר בדרך צחות כאשר כיבדו אותו לדרוש במסיבת שבע ברכות, ולא הי' לו חשק לומר דברי תורה, אך אחרי שהפצירו בו מאוד פתח ואמר, שמח תשמח רעים האהובים כשמוחק יצירך בנן עדן מקדם, וכאשר רוצין לשמח החתן צריכין להתבונן איך הי' כשמוחק יצירך בנן עדן מקדם, הרי בנן עדן מקדם לא היו שם רבנים שיאמרו דברי תורה, א"כ גם אני עכשיו אי"צ לומר דברי תורה, עכ"ד ודפח"ת.

למדרגה גדולה להיות על כנפי השכינה, ובפרט בהזמן גרמא להרבות בריקודין של מצוה בשמחת חתן וכלה, כי דוקא בני ישראל זוכים להיות על כנפי השכינה, שהורתם וליתרם הוא בקדושה יתירה, מה שאין כן הגרים, ועל כן מגביהין עצמן בריקודין של מצוה בשמחת חתן וכלה, להורות על קדושת נשמת ישראל שהם חוסים על כנפי השכינה.

מה שמאחלין "מזל טוב" למי שמצא אשה מצא טוב. דהנה איתא בגמרא (תלוי צה) תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר, בית תינוק ואשה אף על פי שאין נחש, יש סימן, פירש"י דאי מצלה בסחורה ראשונה אחר שבנה בית או שנולד התינוק או שנשא אשה, סימן הוא שהולך ומצליח, ואי לא, אל ירגיל לצאת יותר מדאי שיש לחוש שלא יצליח. ומכאן נובע מקור מנהגן של ישראל שמברכים ברכת "מזל טוב" למי שנשא אשה או שנולד לו בן או שבנה בית, כי בזה מתפללין עליו, שתהא מזלו טוב ויצליח בדרכיו, כי אם לא יצליח כזאת הוא סימן רע לו ח"ו.

ויצחק בא מבוא באר לחי רואי וגו' ויצא יצחק לשוה בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים באים (בראשית כד, סב). רש"י פירש כי בא לזיווג הגר לאברהם אביו, וידוע (בבא קמא צב) כל המתפלל על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחלה. ויצחק היה מתפלל לפנות ערב על זיווגו של אברהם אביו היא הגר כמו שפירש רש"י, וא"כ א"ש המשך הפסוקים, כי יצחק בא מבוא באר לחי רואי לזיווג הגר לאברהם אביו, ומסתמא היה מתפלל לה' שיהיה זיווגו עולה יפה, ועל כן נענה הוא תחלה וישא עיניו וירא והנה גמלים באים.

י"ש לב, פ' חיי שרה

ולכן חתן הנושא ומוחלין לו על כל עוונותיו, הרי מכאן ואילך חושבנא חדש, וצריך שיקבל עליו להקים ביתו על אדני התורה והיראה בדרך זה, ומלבד הזהירות שלא לעשות עבירה, ידע שגם הוא מחויב לקיים התורה והמצוות ולמלאות הזמן בדכעיי למהוי לעבדה ולשמרה. ובוה יתבאר כפל הלשון שמי"ח תשמ"ח רעים האהובים, דלשון שמחה יצדק על התורה והמצוות, בדכתיב (תהלים יט ט) פקודי ה' ישרים משמח"י לב, והכוונה שצריך החתן לקבל על עצמו בכפליא שיקים ביתו בדרך התורה לעבדה ולשמרה במצוות עשה ובמצוות לא"ת, והשמחה של קיום התורה והמצוות יהיה שמחה כפולה, הן בקיום המצוה והן להזהר שלא לעבור על העבירה, והוא יהיה באופן כשמחך יצריך בגן עדן מקדם, דגם שם ויניחחו בגן עדן לעבדה ולשמרה בב' ענינים הן קיום מצוות עשין והן שלא לעבור על הלא תעשין.

כ"ק מרן רבינו שליט"א

יש לתת מעט לדבר על מה שנוהגין בעת ריקודין של מצוה ובשמחת חתן וכלה לקפוץ ולרקוד ומנשאים את עצמם למעלה.

ונראה על פי מה שהביא ק"ז זללה"ה במאור עינים (פ' שמות) בשם האר"י ז"ל (שלה"ק מסכת שבועות בשם הרמ"י) שאין לומר בנוסח הזכרת נשמות, המצא מנוחה נכונה תחת כנפי השכינה, כי זהו מדרגת הגרים, אלא יש לומר על כנפי השכינה, כי נשמות ישראל הם למעלה מכנפי השכינה, עכ"ה.

ובכן י"ל כי מה שמנשאים עצמם למעלה בשעת הריקודין, הוא להורות שבני ישראל הם על כנפי השכינה, וכבר אמרו (שבת ל:) אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה של מצוה, נמצא שעל ידי שמחה של מצוה זוכים בני ישראל להגיע

מצוה טאנין

ומסתבר נמי לומר שזה יהיה ענין הריקודין דלעתיד, כדאיתא בגמרא (תענית לא) אמר רבי אלעזר עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן, וכן אומרים בשירת אקדמות מטיילי כי חיננא בהדי שכינתא, והיינו שהקב"ה שהוא כביכול החתן ירקד עם כנסת ישראל היא הכלה, ועל זה נאמר (ישעיה סב ה) ומשוש חתן על כלה ישיש עליך אלהיך, וכן כתיב (ירמיה לא יג) אז תשמח בתולה (דא כנסת ישראל) במחול, וכנגד זה הזמן דלעתיד גם בעת הגלות משמחין בריקודין של מצוה בעת נשואין, על שם העתיד שיעשה הקב"ה מחול לצדיקים, או תשמח כנסת ישראל כלה קרואה בנעימה כי חיננא בהדי שכינתא.

כ"ק מרן רבינו שליט"א

נראה במעמא דמילתא שמשמחין במזמורי חתן וכלה בריקודין של מצוה, על פי מה שכתבו הפוסקים (תשב"ץ סימן תס"ז) נקוט האי כללא בידך כל המנהגים של חתן וכלה אנו למדין ממתן תורה, שהש"ת היה מראה עצמו כחתן נגד כלה שהם ישראל.

אכן כתיב על זמן המקווה לעתיד במהרה בימינו (ישעיה נד ה) כי בעליך עושיך ה' צבאות שמו, נשמע מזה שעד היום היה רק בחינת אירוסין וקידושין, אבל לעתיד יהיה בבחינת נשואין כמו שנאמר (הושע ב כא) וארשתך לי לעולם.

ויתכן שמעמם זה עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים מבשרו של ליתן כמבואר בגמרא (בבא בתרא עה), כי זה יהיה סעודת הנשואין של קוב"ה וכנסת ישראל לעתיד לבא.

וועד החתונה

שמחת נישואי נכד מורינו הגאב"ד ד'קהלתינו שליט"א
בן הגה"צ ראש ישיבת מהרי"ט בבני ברק שליט"א - עם בת הגה"צ אבד"ק קרשאנב שליט"א
חי בסליח תש"ע לפ"ק - בבית המדרש הגדול - בארא פארק יצ"ד

בס"ד

וויכטיגע אנווייזונגען

אין בעפארברייטונג צו די חתונה בחצרות קדשינו יום ד' פ' ויצא הבעל"ט

סעודת החתונה - תיכף נאך די חופה וועט אי"ה פארקומען די סעודת החתונה. פאר מענער וועט פארקומען די סעודה אין די זאלן פון הילמאן פלאזא אויפן ערשטן שטאק אריינגאנג אויף די פערצענטע עוועניו, און פאר די נשים וועט פארקומען די סעודה אינעם זאל פון די רעניסאנס אויף די 14'טע עוועניו און די 59'סטע גאס.

שמחת חתן וכלה - אום 9:00 אזייגער פינקטליך וועט דער חתן ערשיינען צו די ריקודין אין ביהמ"ד הגדול, די ריקודין פאר די נשים וועט אי"ה פארקומען אין די זאל פון די רעניסאנס.

הופעת כ"ק מרן רבינו שליט"א - מרן רבינו שליט"א וועט אי"ה ערשיינען צו די חתונה אין ביהמ"ד הגדול אום 9:40 פינקטליך, מען בעהט דעם ציבור זיך צו האלטן צום פארארדענונג און אנווייזונגען פון די עסקנים, און שטיין נאר אויף די באשטימטע פלעצער אזוי ווי מ'וועט אי"ה מודיע זיין אויף די מודעות אין ביהמ"ד.

ברכת המזון און מצוה טאנץ - מען וועט אי"ה בענטשן פינקטליך 11:00 אזייגער און תיכף דערנאך וועט אי"ה פארקומען די מצוה טאנץ, מ'בעהט נישט צו שטערן די עסקנים פון צוגרייטן דאס ביהמ"ד צו די מצוה טאנץ, אזוי אויך ווילן מיר בעטן די חשובע בחורים און אינגעלייט ארויפצוגיין אויף די פארענטשעם און לאזן דאס פלאץ אין היכל ביהמ"ד פריי פאר די בעלי בתים חשובים וזקני הקהלה, און פאר די בני משפחה.

פארקינג - אין טאג פון די חתונה וועט מען נישט קענען פארקן אויף די גאס פון ביהמ"ד הגדול, און אנגעהויבן פון 12:00 אזייגער נאכמיטאג וועט די גאס פון ביהמ"ד זיין אפגעשפארט כדי צו קענען צוגרייטן די בימה פאר די חופה.

באסעס - בנוגע די באסעס טראנספארטאציע פון און צו די חתונה פון וויליאמסבורג און קרית יואל, זעהט באזינדערע מודעות.

קבלת פנים פאר די מענער - דער קבלת פנים וועט אי"ה פארקומען אין ביהמ"ד הגדול, רבינו שליט"א וועט אי"ה ערשיינען אינאיינעם מיט די חתן און מחותנים אום 5:30 פינקטליך.

קבלת פנים פאר די פרויען - דער קבלת פנים וועט אי"ה פארקומען אין די זאלן פון הילמאן פלאזא, אריינגאנג פון פערצענטע עוועניו.

באדעקן - מען וועט אי"ה גיין באדעקן אום 6:40 פינקטליך אין די זאלן פון הילמאן פלאזא, און תיכף דערנאך וועט אי"ה פארקומען די חופה.

מעמד החופה - דער מעמד החופה וועט אי"ה פארקומען אויפ'ן ספעציעלן פלאטפארמע פארנט פון בית מדרשנו הגדול אויף די 53'סטע גאס, די מענער וועלן שטיין צו די זייט פון פערצענטע עוועניו, און די פרויען צו די זייט פון דרייצענטע עוועניו, מ'בעהט דעם חשוב'ן ציבור זיך צו האלטן די פארדענונג פון די עסקנים און די פאליציי כדי ס'זאל ארויסקומען א קידוש השם.

וועד החתונה

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — צה — בלתי מוגה

ערב חג הסוכות תש"ע לפ"ק

ביקור הגאון רבי יהושע כהן שליט"א, מעיה"ק ירושלים ת"ו

מה"ס כרם יהושע

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א - בקרית יואל יע"א

הגר"י: ס'איו דא א רי"ף (פנהדרין דף טו: בדפי הר"ף) מיט א רמב"ן (במלחמות) לגבי דיבור, ווען נישט דער רמב"ן וואלט געווען שווער דער רי"ף, אבער דער רמב"ן איז עס מיישב. דער רי"ף זאגט אז עקימת שפתים הוי מעשה, איז נאר ביי אזא זאך וואס מ'קען נישט טוהן אן די אותיות בומ"ף (שמוצאם מהשפתיים), דעמאלטס זאג איך אז דער דיבור איז א מעשה.¹

דער רי"ף רעדט דאך אויף די גמרא, אז ביי עדים זוממים איז דאך זיכער דא א דיבור, איז פארוואס הייסט דאס לאו שאין בו מעשה, ענטפערט די גמרא ווייל הואיל וישנן

רבינו: וואס מאכט איר עפעס גוט'ס? איר זענט דא אויף יו"ט?

הגר"י: יא, כ'האב די זכיה צו זיין דא.

כ'האב שוין געהערט נאכזאגן די דרשה פון שבת שובה (כסוגיא דע"א נאמן באיסורין). בפרט דעם חלק ההלכה, און דעם חידוש לויטן רמב"ם צו פיגול איז במחשבה, אדער פיגול איז בדיבור.

רבינו: ס'איז א מחלוקת ראשונים צי פיגול איז בדיבור אדער אפילו נאר במחשבה [שיטת התוס' בכמה מקומות בש"ס, עי' ב"מ נג: ושם נסמן דפיגול הוא דוקא בדיבור, ושיטת הרמב"ם היא דפיגול היא במחשבה].

רבינו אמר בתוך הפלפול לכאר דאכיי ור' יוחנן פליגי בפלוגתא הראשונים צי פיגול הוי בדיבור או במחשבה, דר' יוחנן ס"ל דהמפלג בקרשים לוקה, כי ס"ל כשיטת התוס' דפיגול הוי בדיבור דוקא, ולוקין משום דהוי כמעשה, אלם אכיי ס"ל כשיטת הרמב"ם דפיגול היא במחשבה ואין בו מלקות, ועל זה סובב והולך המשך הדברים

¹ ו"ל: "דאגן לא אמרין אלא דהקשת שפתיו הוי מעשה, דהיינו כשמכין ומגיעין השפתיים זו לזו, שזו מעשה הנראה לעין כל, וזהו בכל דיבור שיש בהם אותיות השפתיים כמו בומ"ף, אבל בדיבור אחר שלא ינוע השפתיים וכו' אעפ"י שיש בהם קצת עיקום באותיות הלשון השונים והתחך, הדיבור ההוא אינו קרוי מעשה שאינו נראה כל כך לעיני הרואים וכר', עי"ש.

הוצאת הגליון בשבוע זו נתנדב

לעילוי נשמת האה"ח מרת ח'י דינה ב"ר אליעזר ע"ה
נלב"ע י"ב כסלו תשס"ח לפ"ק

הונצח ע"י בעלה ידידינו הרבני הנכבד והמפואר

הרה"ח ר' אהרן הערש בערקאוויטש שליט"א
ובניו החשובים שיחיו

באי"ה, איז מסביר דער רי"ף אז אמאל איז דא צוויי עדים און מ'פרעגט דעם צווייטן דו ביסט מסכים צו די ווערטער פונעם ערשטן, זאגט ער יא, איינע פון די שפראכן איז 'אי' (כאלו אמר איך שהוא לשון קבלת דברים), און דעמאלטס איז נישטא די אותיות בומ"ף, און א זאך וואס מ'קען זאגן אן עקימת שפתים, אפילו אויב ער זאגט מיט עקימת שפתים, איז עס א לאו שאין בה מעשה.

אבער דער רמב"ן זאגט אז ס'קען זיין אז דער רי"ף זאגט דאס נאר לגבי א קרבן, אבער לגבי מלקות קען זיין אז ס'איז יא דא מלקות.²

ווען נישט דער רמב"ן, זאגט דאך דער רי"ף בפירוש אז דוקא א זאך וואס מ'קען נישט טוהן אן די אותיות בומ"ף דעמאלטס זאג איך עקימת שפתים איז א מעשה, אבער א זאך וואס מ'קען טוהן אן קיין דיבור הייסט נישט קיין מעשה.

רבינו: און לויט דעם וועט אויסקומען אז מ'זאל קענען מפגל זיין אן די אותיות בומ"ף [שמוצאם מהשפתיים], און ס'זאל הייסן א לאו שאין בו מעשה [על ידי שיאמר זה כזה ויראה על פיגול קרבן חבירו].

הגר"י: טאקע פונקט אזוי ווי די גמרא זאגט דאס – לויט דער רי"ף – לגבי עדים וזממין, וואס דאס איז נאכמער דיבור [ואעפ"כ נחשב ללאו שאין בו מעשה, וא"כ בוודאי שיש לומר כן לגבי פיגול דלא נחשב למעשה].

רבינו: מ'זאלט געקענט מוחלק זיין, אז ביי פיגול אין יום כיפור, וואס דעמאלטס מעג דאך נאר דער כהן גדול מאכן די עבודה, איז נישט שייך ער זאל מפגל זיין דורך א דיבור אן די אותיות בומ"ף.

און נאך קען מען זאגן אז ביי עדים וזממין איז אייביג דא צוויי עדים, און דער צווייטער זאגט שוין נאר 'אי', אבער ביי פיגול וואס דער כהן מאכט אליין די עבודה, מוז ער יא ארויס זאגן, וועט דאס הייסן לאו שיש בה מעשה.

² ו"ל הרמב"ן: "ואל יקשה עליך חסמה בקול דחשיב ר' יוחנן מעשה, שיש לומר דבי אמרין הואיל, הני מילי לענין קרבן דכתיבא ביה עשיה וכו' אבל לענין מלקות כל היבא דאיבא הקצת שפתים חייב".

רבינו המשיך ואמר: מ'זעהט אין נודע ביהודה אז ער האט אפגעלערנט די לאו פון פיגול אז ס'איז תלוי אין ר' יוחנן צי דיבור איז א מעשה, ווייל דער שואל אין נודע ביהודה (מהדור'ת יו"ד סי' קס"ה) פרעגט דאך די קשיא אז אין זבחים כ"ט (ע"ב) זאגט רבי ינאי המחשב בקדשים לוקה, פרעגט רב אשי ס'איז דאך א לאו שאין בה מעשה וואס לוקין עליו, ענטפערט די גמרא אז ס'קומט אויס אזוי ווי רבי יהודה [דס"ל דגם על לאו שאין בו מעשה לוקין עליו], פרעגט דער שואל אז אויב איך האלט עקימת שפתיים הוי מעשה, אזוי ווי ר' יוחנן (כ"ט ז:) דארף איך דאך נישט צוקומען צו רבי יהודה, ווייל דורך פיגול בדיבור איז דאך דא א מעשה, און וועגן דעם המחשב בקדשים לוקה (וכ"ה בפני יהושע גיטין נד:).

און דער נודע ביהודה ענטפערט דארטן אין די תשובה אז מ'נעמט נישט אן אזוי ווי ר' יוחנן אז עקימת שפתים הוי מעשה, און דער רמב"ם (ריש הל' תמורה) פסק'נט נישט אזוי ווי ר' יוחנן, טאקע מכה די קשיא, ווייל פון די גמרא איז א סימן אז רב אשי וואס פרעגט ס'איז דאך א לאו שאין בו מעשה, האלט נישט אזוי, דאס איז איין תירוץ [א"כ נמצא דלפי"ד ר' יוחנן דעקימת שפתים הוי מעשה לוקין על מפגל בקדשים].

נאך א תירוץ זאגט ער אז עקימת שפתיו הוי מעשה דאס איז נאר ביי מימר [שממיר בהמת קדשים על בהמת חולין], וואס פון חול מאכט מען קודש, ס'איז טאקע א דיבור אבער ס'איז א מעשה, ס'האט עפעס פאסירט דורך דעם דיבור, זאגט ער, אז ביי פיגול איז אנדערש, ווייל די בהמה איז דאך שוין געווען קודש [ואסורה באכילה והנאה ומלאכה], נאר וויבאלד ס'איז געווארן פיגול האט די זריקה נישט מתיר געווען די אכילה, וועגן דעם הייסט דאס א לאו שאין בו מעשה און ס'קומט נישט קיין מלקות.

אבער ס'שטימט נישט לויטן מהרש"א וואס זאגט אז ביי פיגול ווערט אויך נפקע שם קודש, דער בית יצחק זאגט דאס טאקע אויפן נודע ביהודה, אז לויטן מהרש"א איז דאך אויך געשעהן א מעשה, ווייל פון קודש איז געווארן חול, און לויט דעם איז מפגל אזוי ווי מימר.

הגר"י: מ'קען נאך אלץ מוחלק זיין, ווייל דא מאכט ער א קדושה, און דא ביי פיגול איז ער מפקיע די קדושה.

קורא לו איז נישט גוט, ווייל עבד אדעתיה דנפשיה אויל, אויב אזוי, ווי אזוי איז שייך קנין משיכה דורך קורא לה והיא באה, נאר רב אשי זאגט דארט עבד קטן כבהמה דמי, און ער גייט אדעתיה דמריה, און וויבאלד כלל ישראל האלטן זיך בענוה, און מ'איז מבטל דעם אייגענעם דעת פאר'ן אויבערשטן, איז שייך קנין משיכה דורך קורא לה והיא באה.

און ס'שטייט (נחלת בנימין מצוה ב' אות י') אז ארץ ישראל איז א בחינה פון תרומה פון די וועלט, ווייל דער באשעפער איז א כהן און דאס איז פאר'ן אויבערשטן. לויט דעם איז שווער ווי אזוי מעגן אידן עסן פון ארץ ישראל, דער תירוץ אויף דעם איז אז א עבד כהן מעג עסן תרומה, און וויבאלד משכני אחריו נרוצה, אז דער באשעפער האט קנה געווען די אידן מיט קנין משיכה, זענען מיר דאך געווארן אזוי ווי א עבד כהן וואס מעג עסן תרומה, במילא קומט אויס אז מ'קען זוכה זיין צו ארץ ישראל.

דאס קען זיין די כוונה "ובזכות צאתי מביתי החוצה יחשב לי כאילו הרחקתי נדוד", ווייל די גמרא זאגט דאך (קידושין כב:) אז קנין משיכה איז אינדרויסן פון רשות הנקנה, און אזוי ווערט כלל ישראל נקנה פאר'ן אויבערשטן, בעט מען "ותוכני לישב ימים רבים על האדמה אדמת קודש", אז מ'זאל זוכה זיין צו זיין אין ארץ ישראל וואס דאס איז תרומה פון די וועלט.

הגר"י: מ'זאל זוכה זיין.

*

רבינו הראה על החרד שמיכבו בסכך להשתמש בו בחג הסוכות
ואמר: די סוכה האט נאכנישט קדושת סוכה, נאר ווען ס'איז יו"ט איז חל קדושת סוכה, ערב יו"ט איז נאכנישט דא קדושת סוכה.⁴

4

ומהאי טעמא המנהג לפתוח את הגנות (שלא"פ) לפנות ערב קודם כניסת היום של יו"ט סוכות, כמבואר במטה אפרים (פ' תרנ"ה סעי' כ"ט) וז"ל: ונכון שיהיו הגנות פתוחים בתחילת כניסת יום טוב, ובאלף למטה (שם אות ב) כתב הטעם בזה כדי שתחול הקדושה הנכנסת בתחילת ליל התקדש חג גם על הסוכה העומדת מוכנת לקבל השראת קדושה ואם הגנות סגורים בעת ההוא אין עליו דין סוכה ואין מקום לקדושה לחול על הסוכה ומתלי תלי וקאי עדי "פתח הסגור, ולכן טוב שיהיו פתוח מוכן ומוזמן להשראת הקדושה והזמנה לקדושה מצוה הוא, עיי"ש.

רבינו: אבער איבעראל איז געשען א מעשה, ביי מימר מאכט ער פון חול קודש, און פיגול מאכט ער פון קודש חול.

*

רבינו: וואו זענט איר אויף יו"ט?

הגר"י הראה על הרה"ח ר' אפרים שמואל פערלמאן שליט"א

ואמר: איך בין זיין גאסט.

רבינו: ר' אפרים שמואל, איר האט זייער א חשוב'ן גאסט, כל המארח תלמיד חכם בתוך ביתו... (ברכות יב. כאילו מקריב תמיד, וי"ע בדף סג.) מ'האט דאך מדקדק געווען סוכות צו האבן א אורח (וזה"ק ח"ג דף קד.).

ר' אפרים שמואל: ער איז נישט א אורח, ער איז דער בעל הבית.

רבינו: יא ער איז טאקע א בעל הבית, אז מ'איז א מרא דכולא תלמודא איז מען א בעל הבית.

זייער פיין, ס'וועט זיין א כבוד פאר קרית יואל אז איר וועט זיין אונזער גאסט דא אין קרית יואל אויף סוכות.

הגר"י: ס'איז א זכיה פאר מיר.

*

רבינו: מ'זאגט (בנוסף התפילה כניסה לסוכה) ובזכות צאתי מביתי החוצה, יחשב לי כאילו הרחקתי נדוד, ותוכני לישב ימים רבים על האדמה אדמת קודש, ס'קען זיין פשט לויט ווי דער תפארת שלמה (פ' ויחי) זאגט אויפן פסוק (שיר השירים א, ד) משכני אחריו נרוצה, אז דער אויבערשטער איז קונה אידן מיט קנין משיכה, דורך קורא לה והיא באה.³

און אין מקדשי השם (בקר' זר וזהב פ' בראשית) זאגט ער אויף דעם, אז די גמרא זאגט אין קידושין (דף קכ:) אז עבד כנעני איז נקנה במשיכה נאר ווען ס'איז תקפו ובה אצלו, אבער

3

ו"ל התפארת שלמה: "האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים. יבואר עפ"י מה שפירשתי בכתוב משכני אחריו נרוצה. פי' אנו מתפללים להקב"ה להמשיך אותנו אליו במדת החסד ואנחנו נרוצה אחריו. כי בענין קנין משיכה הוא ב' אופנים. הא' הכישה במקל והיא תבוא. והב' קוראה לה והיא באה. והנה באופן הראשון בבחי' הכישה במקל הנה כבר לקינו והוצלנו בכבוד הגלות המור. אך אנו מצפים להיות האנולה וישועה באופן השני בבחינת קוראה לה והיא באה. וז"ש יעקב אבינו את אשר יקרא אתכם באחרית הימים. שהיה מתפלל על אחרית הימים קודם ביאת הגואל שאין בנו עוד כח לסבול היסורים מוכבד הגלות המור. הנה יקרא אתכם בקריאה בעלמא ויהיה המשיכה אליו בקריאה והיא בבחי' הדעת ולא ע"י יסורים ח"ו. אז השיבו ה' אליו ומשוכה בתשובה שלימה חדש ימינו בקדם", עכ"ל.

רביעי, בכל תפוצות ישראל באקומט דער רב רביעי,⁷ אבער אין די אחרונים איז עס א מחלוקת. לכאורה איז דא א אפענע גמרא אין מגילה (דף כב.) אז שלישי איז חשוב, און נישט רביעי. די גמרא פרעגט דארט א שאלה וויפיל עליות איז דא ביי א תענית ציבור דריי צי פיר, צי זאג איך ראש חודש וחול המועד דאיכא קרבן מוסף איז דא פיר, אבער ביי א תענית ציבור נישט, אז דילמא וויבאלד ס'איז דא א תוספת אין דאווענען די ברכה פון א תענית איז אויך דא פיר עליות, זאגט די גמרא די צווייטע תא שמע, אז רב איז געווען אין בכל ביי א תענית ציבור און ער האט באקומען א עליה און האט נישט געמאכט א נאך ברכה, פרעגט די גמרא מיכדי רב בישראל קרי, טאמער איז דא נאר דריי עליות איז דאך דא מפטיר, מפטיר דארף דאך מעיקר הדין מאכן א נאך ברכה, אלא מאי איז א ראייה אז ס'איז דא פיר קרואים און רב האט באקומען שלישי, איז דאך א ראייה אז דער רב איז עולה שלישי.⁸

אמנם עפ"י האריז"ל הו' עליות הם כנגד הו' מידות וע"כ עליית שיש חשובה מכל, כי היא נגד היסוד, וכן מובא בזה"ק (פר שילה) שעליית שיש חשובה ביותר ומסוגלת לאריות ימים ולהציל מכל נזק.

אמנם מאידך גיסא מביא החיד"א ז"ל (בס' מחזיק ברכה סי' רפ"ב סק"ג) שעליית שביעי הוא החשובה מכל העליות כיון שהוא משלים את הפרשה, וכן מובא בתויו"ט (פ"ד מגילה מ"א), וכן האחרונים הביאו עוד טעם בחשיבותה כיון שאין המצוה נקראת אלא ע"ש גומרה. וע"ע בס' ליקוטי מהרי"ח (סד' שבת) בשם האריז"ל שהשביעי חשוב ביותר אחר שיש אפי' כשאני האחרון.

וידוע בזה שיטתו של מרן רביה"ק בעל דברי יואל ז"ל מובא בס' לקט הקמת החדש על שו"ע או"ח, וכן ידוע שהגא"צ נאב"ד ריסקווא ז"ל בעל אורחות המשפטים ורב דקהילתנו הק' פה ב"ב קיבל בענין זה תשובה ממרן ז"ל עוד לפני המלחמה על שאלתו האין להתנהג בקביעות בענין זה בהיותו כהן.

7 בס' מנהגי ארגיל (ס' י סעי' ה) מביא ג"כ שנהגין בחול המועד שהרביעי חשוב מכולם כיון שהוא חובת היום, ועיין עוד לקמן בזה.

8 מן הפלא לציין שזכה לכוון בזה למ"ש בקובץ כרם שלמה (מלון ק"ב) בהעתק חידושים מהגאון רבי ארי' לייב אב"ד אמשטערדאם בבתי"ק וכותב בזה"ל: "ראיתי במדינת פולין בראש חודש ובחול המועד וכל זמן שקורין ארבעה, קורין הגדול שבהם לרביעי, ופה קהילת אמשטערדאם קורין הגדול לשלישי והפחות ממנו לרביעי", ועיין שם שמביא הראיה מנ"ל ממש מדברי הגמרא במגילה (שם).

על כל פנים מ'נעמט דאך אז "הזמנה לאו מילתא", אזוי שמימי רמ"א (שו"ע אורח חיים סי' תרל"ח ס"א) בשם התנאים אשר"י (פרק המביא) וז"ל: "...אבל אם הזמינה לסוכה ולא ישב בה לא נאסרה והזמנה לאו מילתא היא.

הגר"י: אמאל איז מיט כוונה דא אפילו כל תוסף.

רבינו: יא, די גמרא אין ראש השנה (כח) זאגט טאקע אזוי,⁵ אבער קדושת סוכה איז חל נאר מיטן יו"ט, אזוי איז דער דין, אפילו ס'איז הוקצה למצותו, איז עס נישט מוקצה נאר ערשט יו"ט, דער מנג' אברהם נעמט אן אזוי בפשטות [שם, וז"ל: ונ"ל דמי שיש לו סוכה בנויה משנה לשנה מ"מ אינה אסורה עד שישב בה בחג אע"ג דכבר ישב בה בשנה שעברה מ"מ כשעבר החג במלה קדושתה וצריך מעשה אחר שתחול קדושתה], דער שערי תשובה (שם ס"ק ב') איז מפקפק מחמיר צו זיין.

*

הגר"י: כ'האב אמאל געזאגט פאר'ן מנחת יצחק (הגאון רבי יצחק יעקב ווייס ז"ל, נאב"ד ירושלים ת"ז) און ער האט דאס שטארק מקלם געווען, כ'האב געזאגט אז די אחרונים קלערן א שאלה וואס איז די חשוב'סטע עליה חול המועד,⁶ שלישי צי

5

וז"ל הגמרא במסקנא: אמר רבא לצאת לא בעי כוונה לעבור [על כל תוסף] בזמנו לא בעי כוונה, שלא בזמנו בעי כוונה, [דהיינו רק אם זמנו לשם מצוה עובר על כל תוסף].

ועיין בחי' המאורי (שם) וכן בכל המצות אם קיימן אחר זמנו, כגון ישיבת סוכה בשביעי וכל הדומים לאלו, אין זה נקרא מוסף, שכל שהוא בזמנו אם הוסיף להמשיך זמן המצוה דרך מקרה הוא ואין זה נקרא מוסף, ומ"מ אם נתכוין לעשות דבר זה דרך קיום מצוה עובר בכל תוסף, וזהו שאמרו לעבור שלא בזמנו בעי כוונה ואם הוסיף בזמן המצוה במצוה, כגון שהוסיף בית אחד בתפלין ועשה תפלתו בחמש בתים, או שהוסיף מין חמישי באגוד של לולב בחג הסוכות, וכל הדומה לזה, עובר בכל תוסף אף בלא כוונה מצוה כללו של דבר בלעבור על כל תוסף בזמנו אין צריך כוונה שלא בזמנו צריך כוונה. - ועי' שו"ת עצי חיים (ארי"ה סי' ט).

וכן נקט להלכה במשנה ברורה (סי' תרס"ו ס"ק ה).

6

הנה בשבת שקורין ד' קרואין, בגמ' (תעין ס.) משמע שהראשון ראשון חשוב קודם, ולפי"ז יוצא שאחרון הוא אחרון בחשיבות מכולם, ועל כן נהגו בהרבה קהילות שהרב עולה לשלישי שהוא הראשון מבין הקרואים הישראלים, וכן בטור יו"ד (סי' ת) מובא שכן נהג ר"ת, ועי' בשו"ת חת"ס (ארי"ה סי' ט').

רבינו: כ'האב געמיינט אז זיי זענען שטענדיג אלע עולה שלישי, כ'האב נישט געוואוסט אז אפילו די וואס זענען עולה שלישי, באקומען יעצט רביעי.

און יו"ט וואס זענען זיי עולה, שלישי אדער חמישי?

הגרי: חמישי.

רבינו: הייסט דאס אז יום הקדוש שישי.

*

הגרי סיפר לרבינו על השמחה שבביתו

בחולדת הנכדה

ובירכו רבינו: מוזל טוב אסאך תענוג ונחת מיט שמחת החיים, די תורה איז דאך 'כי הם חיינו ואורך ימינו'.

ונפרד רבינו מהם: א גוט יו"ט פאר אייך מיט אלעם גוטן, מיזאל זיין געזונט מיט א שמחת החג.

הגרי: וכן לרבינו.

פארשטייט זיך אז מ'קען נישט פסק'ענען פון א קשיא, אבער דער מנחת יצחק האט דאס שמארק מקלם געווען.

רבינו: ס'איז דאך טאקע אזוי, על פי שולחן ערוך (אריה סי' קל"ז) [ו"ל השו"ע: בשבת ויו"ט ויום הכיפורים קוראין אחר הלוי תלמידי חכמים הממונים על הציבור וכו'], און ביי די אשכנזים האט דאך דער רב עולה געווען שלישי, נאר ביי חסידים איז נישט שלישי, במילא איז געווארן יו"ט חמישי.

הגרי: כ'האב געהאט די זכיה צו ענדיגן היינט מסכת סוכה, איז סוף סוכה (דף נה.) זאגט דארט תוס' (ד"ה אתקין) אז די עליה נוספת דאס הייסט כבוד, זענען דא פיר, שבת זענען דא זיבן [ועליית שביעי חשובה יותר].

רבינו: ביי חסידים איז שבת די עליה שישי, און די אשכנזישער רבנים האבן טאקע עולה געווען שלישי.

הגרי: מ'טרעפט נישט היינט אז דער גדול זאל באקומען חול המועד שלישי, בזמנינו באקומען אלע רביעי, אפילו די וואס באקומען שלישי שבת.

ועד להוצאת ספרי בית מדרן אדמו"ר שליטי"א

55 Forest Rd. Monroe N.Y. 10950 (845) 783-5800 #3

בס"ד

דבר בעתו מה טוב

הננו בזה להודיע לכל הקהל הקודש אנ"ש שיחיו כי יהי' להשיג אי"ה קונטרס

חידושי תורה ימים נוראים תש"ע

מכ"ק מרן רבינו עט"ר שליט"א

אצל מסיבה רבתי

לטובת קופת אבני חסד

יום ג' ויצא הבעל"ט

בביתו נאווה קודש של כ"ק רבינו שליט"א, 152 היוז סט.

לכל המשתתפים לטובת הקופה בגוף ובמזון

בברכת התורה חברי הועד

נ.ב. כעת יש אתנו רק מספר מצומצם, וכל הקודם זכה.

דברות קודש מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

סעודת רעוא דרעווין שב"ק פרשת חיי שרה - בקרית יואל יע"א

ואקחה פת לחם וסעדו לבכם ואחר תעבורו, ופירש"י לבבכם אין כתיב כאן אלא לבכם, מגיד שאין יצר הרע שולט במלאכים, ולדרכינו י"ל בביאור הדבר על פי מה שכתב בתפארת שלמה (פ' יתרו) לפרש אומרו וסעדו לבכם ואחר תעבורו, רמז להם תועלת מאכלו של הצדיק להעביר מהאדם הסט"א ולבטל היצה"ר שנקרא אחר כמ"ש (שמות לד, יד) לא תשתחוה לאל אחר, וזה גם כן היה מרמז להם, כי גם אחר שתעבורו מכאן לבא לביתכם יהיה לכם תועלת להיות נשמרים מתאות החיצוניות ותזהרו לאכול בקדושה, כמו שהורה לנו הבעש"ט זי"ע והפליא עצה והגדיל תושיה מכל הדורות שלפניו לרומם כבוד הבורא וכו', וזה אמר כי כל מי שזוכה להיות משובתי שבת מאוכלי שולחנו, הוא נותן בו סם חיים להיות בקרבו רפואה להוושע מכל התאוות, וגם פועל להבא להתנהג בביתו בקדושה וטהרה, אשר מדרכי הרפואה על ידי בני אדם הוא רק להתרפא מחוליו הקודם, אך עוונות צריך שמירה להבא שלא יבא ויחזור אליו ח"ו החולי, ובזה יפה כח הצדיק על ידי שולחנו הטהור לתת לאדם שמירה להבא להנצל מכל רע, עכ"ד. וזה שאמר אברהם אבינו עליו השלום, ואקחה פת לחם וסעדו לבכם"ם אחר תעבורו, שגם אחר תעבורו לא יבא אותו יצר הרע של אכילה ושתיה לשם תאוה שולט בכם, כי גדול כח קדושתו של אברהם אבינו שכל הבאים בצל קורתו וטועמים על שולחנו, נתקדשו ולמדו דרך הנכונה בעבודת השי"ת להיות אכילתו ושתיתו לשם שמים, ונפסק מהם תאוה הגשמית, על ידי שקיימו בכל דרכיך דעהו. ולזה כל חולי הנפש הרואה אותו מיד נתרפא, כי כל מי שזוכה להיות מאוכלי שולחנו, מיד נתרפא, וגם אחר תעבורו לא היה שולט בו היצה"ר.

ומעתה יש לומר כי אלמלי היו נותנים התורה להמלאכים, הנה המלאכים יכולים לעבוד את ה' רק בתורה ומצות, אבל אין בהם אכילה ושתיה ושאר דברים גשמיים, נמצא אם היו נותנים התורה להמלאכים היה פסידא להמוכר כביכול הקב"ה, כי התענוג וקורת רוח שיש לו הקב"ה מעבודת בני אדם הזוכים לקיים בכל דרכיך דעהו אינו יכול לקבל מן המלאכים, ולכן זכו ישראל לקבל התורה.

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל, במדרש פליאה (הובא בבנין דוד אות לד) וה' ברך את אברהם בכל, הה"ד (שמות כ ב) אנכי ה' אלהיך, והוא פליא. **ונראה** בהקדם מה שכתב החיד"א בכסא דוד (דרוש ד) כי המלאכים שקטרגו בשעת מתן תורה ואמרו תנה הודך על השמים כמבואר בגמרא (שם פח:), הם באו בטענת דינא דבר מיצרא, כי הם יותר קרובים להקב"ה, אבל אנן קי"ל (ח"ו"מ סימן קע"ה סכ"ג בהג"ה) אם יגיע איזה פסידא כל דהו למוכר אם יעמוד הממכר ביד המצרן, אין טענת המצרן טענה, עי"ש.

ואפ"ל על פי מה שפירש א"ז זללה"ה בייטב לב בפרשתו, וה' ברך את אברהם בכל, הכלל שצריך לעבוד את הבורא יתברך בכל הענינים הן בתורה ותפלה, והן במשא ומתן ואכילה ושתיה וכדומה ענינים גשמיים, וזה בחינתו של אברהם. ולכן נאמר (תהלים מה א) יפיפית מבני אדם, ואיתא במדרש רבה (פנ"ט ס"ה) נתיפית בעליונים, רומז על תורה ותפלה ושירות ותשבחות, נתיפית בתחתונים, היינו עניני גשמיות, וזה וה' ברך את אברהם בכל. ואת זה לימד לבני דורו, ולכן כתיב (בראשית כא לג) ויטע אש"ל, ראשי תיבות אכילה שותיה לוויה (מדרש שו"ט פל"ד), כלומר לשון דביקות, על דרך (בראשית כט לד) הפעם ילוה אישי, וירצה שאפילו באכילה ושתיה יהיו דבקים לה' יתברך, וזהו (בבא בתרא טז:) המרגליות טובה שהיתה תלויה בצוארו, אשר כל חולי נפש הרואה אותה נתרפא, עכ"ד.

וביאור דבריו מרגליות טובה, רמז על הדרך בעבודת ה' שהיתה תלויה בצואר"ל, דהיינו קנה וושט שהן איברי אכילה ושתיה, שהיה משתמש בהם לשם שמים, כי גם בעסקו בעניני גשמיות היה דבוק אל ה', ועל כן כל חולי, היינו חולי נפש שהיה משוקע בעניני גשמיות, הרואה עבודתו של אברהם אבינו להשי"ת בכל הענינים, הן עניני רוחניות והן עניני גשמיות, מיד נתרפא, בראותו כי בשר ודם יכול להתעלות במדריגה גבוהה מעל גבוה לעבוד את ה' הן בענינים הנוגעים אל הנשמה והן בענינים הנוגעים אל הגוף.

גם הכוונה כל חולי הרואה אותו מיד נתרפא, דהנה אברהם אבינו אמר להבאים בצל קורתו (בראשית יח ה)

כתב כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם, והוא לשון פלא מהו הדמיון לשולחן הערוך. אמנם לפי דרכינו י"ל שהשי"ת צוה אל משה ללמד תורה לבני ישראל, ולזה הקדים ואמר אשר תשים לפניהם, ופירש"י כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם, להורות שהשגת התורה תלוי כשולחן הערוך בכ"ף הדמיון, דרך אם מתנהג באכילתו ושותייתו לשם שמים, אז יכול לזכות לכתרה של תורה.

ועל פי זה יש לפרש מה דאיתא בגמרא (כתובות קד.) בשעת פטירתו של רבי זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה, אמר רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שיגעתי בעשר אצבעותי בתורה, ולא נהניתי אפילו באצבע קטנה. ויש להבין הרי לא ניתנה תורה למלאכי השרת, והאדם צריך לאכול ולשתות כדי חייו, ואיך יתכן שלא נהנה מן העולם הזה אפילו באצבע קטנה. אמנם הכוונה בזה ע"ד שכתבו התוס' (ד"ה לא) לא נהניתי אפילו באצבע קטנה, דאמרינן במדרש (תדא"ר פכ"ו) עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו, עי"ש. כי בודאי צריך כל אדם לאכול ולשתות, בכדי שיהיה לו כח לעסוק בתורה, אולם מאד יש להזהר שלא יהיה אכילתו לשם תאוה, וזה שדקדקו התוס' שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו, כי אם האדם משוקע ח"ו בתאות עוה"ז, אי אפשר לו לזכות לכתרה של תורה. ועל אופן זה היה אכילתו של רבינו הקדוש שלא לשם תאוה ח"ו, אלא בכדי שיהיה לו כח לעבוד את ה'. וזה שאמר רבי הרבה יגעתי בתורה, כי מי כמוהו מורה ומסדר המשניות המקיף כל התורה שבע"פ, ואיך זכה לזה לכוח לאמיתתה של תורה, מפני שלא נהנית" אפילו באצבע קטנה, שלא היה אכילתו לשם הנאה מתאות העוה"ז, אלא כדי חיותו שיוכל לעבוד השי"ת.

ולזה אמרו שם בגמרא (דף קא) אותו היום שמת רבי בטלה קדושה, דהנה כתב הרמב"ן (פ' קדושים) בבאיור מצות קדושים תהיו, שאחרי שפרט הכתוב איסורים שאסר אותם לגמרי, צוה בדבר כללי שנהיה פרושים גם בדבר המותר, בבחינת קדש עצמך במותר לך, עיי"ש בדבריו. ובדרך זה נהג רבינו הקדוש, דאע"פ שזכה לתורה וגדולה במקום אחד, והיה ביכולתו להגיע לכל עניני גשמיות, עם כל זה בחר בדרך התורה הקדושה להתנזר מכל הענינים הללו, וגם במה שהיה לו צורך בהם היה מכיין לעבודת ה', ולא נהג"ו מן העוה"ז ותאות גשמיות אפילו באצבע קטנה, ועל כן באותו היום שנסתלק מן

ועל פי זה יל"פ מה דאיתא במדרש (שמו"ר פכ"ח ס"א) ומשה עלה אל האלהים, הה"ד (תהלים סח יט) עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם וגו', באותו שעה בקשו מלאכי השרת לפנות במשה, צר הקב"ה קלסתר פניו של משה דומה לאברהם ואמר להם אי אתם מתביישים הימנו, לא זהו שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו וכו'. ביאור הדבר כי המלאכים באו בטענה מה לילוד אשה בינינו, כי האדם שהוא קרוץ מחומר לא יוכל לקיים התורה באופן גבוה ונעלה כמדריגת המלאכים, ועל כן צר הקב"ה קלסתר פניו של משה דומה לאברהם ואמר להם לא זה שירדתם ואכלתם בתוך ביתו, ואתם ראיתם הבית הגדול והקדוש של אברהם אבינו ואיך שעבד את בוראו גם בעניני גשמיות, ובאופן זה לא שייך שהמלאכים יעבדו את ה', נמצא דאיכא פסידא למוכר, עבודת דרי מטה המקיימים בכל דרכיך דעהו, ולכן לא ניתנה תורה אלא בזכות אברהם האדם הגדול בענקים, דהיינו שזכו בני ישראל לקבל התורה.

ובזה יתבאר הכתוב ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל, שקיים אברהם אבינו בכל דרכיך דעהו, ועבד את בוראו גם בעניני גשמיות, שנתקדש בעליונים ובתחתונים, ועל ידי זה בטלה טענת המלאכים מכח דינא דבר מיצרא, ועל ידי זה זכו בני ישראל לקבל התורה, ולזה דרש המדרש הה"ד אנכי ה' אלהיך, רמז שזכו בני ישראל לשמוע עשרת הדברות ולקבל התורה, בזכות האדם הגדול בענקים, זה אברהם אבינו.

[ב]

אמנם הענין מבואר ביותר, על פי מה שכתב בחובת הלבבות (שער חשבון הנפש פ"ג) כי כאשר לא יתחברו בכלי אחד המים והאש, כן לא תתחבר בלב האדם אהבת עולם הזה ועבודת השי"ת. ויש לומר רמז הטמון בדבריו הקדושים, דהנה התורה הקדושה נמשלה לאש, שנאמר (ירמיה כג כט) הלא כה דברי כאש, והיא כתובה אש שחורה על גבי אש לבנה, ותאות הגשמיות נמשלה למים, כמבואר בספרי קודש (שערי קדושה ח"א ש"ב) יסוד המים ממנו תאות התענוגים. וזהו הדמיון כאשר לא יתחברו בכלי אחד המים והאש הגשמי, כן לא תתחבר בלב האדם אהבת עולם הזה ועבודת השי"ת, שהן אש ומים הרוחני, כי בלב המשוקע בעניני תאוה של אכילה ושתיה ושאר תאות גשמיות, אי אפשר שתתקיים התורה.

ויש לפרש בזה הכתוב ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, והקשו המפרשים אשר תלמדם הול"ל, ורשיז"ל

העולם בטלה קדושה, בחינת קדש עצמך במותר לך, שזה היה קדושתו של רבינו הקדוש.

ועל פי זה יתבאר באופן אחר מה שטענו המלאכים מה לילוד אשה בינינו, היינו איך יתכן ליתן התורה לילוד אשה קרוץ מחומר, בשר ודם האוכל ושותה ומשוקע בתאות עולם הזה, הלא ממילא לא יתקיים התורה בידו, כי מי שהוא משוקע בתאות עוה"ז לא יכול לירד לאמייתו של תורה ולכוין הלכה, כי כאשר לא יתחברו אש ומים לא יתחברו תאות עוה"ז עם לימוד התורה, ולכן אמרו תנה הודך על השמים, כי מלאכי עליך שאין בהם אכילה ושתיה, הם יוכלו לעסוק בתורה ולזכות לכתרה של תורה ולעבוד את ה' באמת ובהשגה גדולה, צר הקב"ה קלסתר פניו של משה דומה לאברהם, ואמר להם לא זה שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו, וראיתם שגם בשר ודם יכול להתקדש ולהגיע למדרגות גבוהות ונשגבות לקיים בכל דרכיך דעוהו, ובפרט כי אברהם אבינו מלבד אשר בעצמו נתקדש בקדושה גדולה ונפלאה, עוד למד את הבאים בצל קורתו להתנהג בדרך זה שיהיה אכילתם לשם ה', ויסלקו עצמם מכל מין תאוה גשמיות, ועל כן זכו ישראל לקבל התורה בזכות אברהם אבינו.

ובזה יתבאר הכתוב ואברהם זקן, ע"ד שאמרו חז"ל (קדושין לב:) זקן זה שקנה חכמה, ורמז בזה שאברהם אבינו זכה לכתרה של תורה ולמדרגות גבוהות ונשגבות, וה' ברך את אברהם בכל, על ידי שקיים בכל דרכיך דעוהו, והיה מקדש עצמו במותר לו. וא"ז זללה"ה בדברי חיים בפרשתו פי', וה' ברך את אברהם בכל, היינו בהספקה, דכל הוא לשון סיפוק, כמו שמבואר גבי יעקב יש לי כל, היינו די סיפוקו, ונרמז בזה שם שאמר די, שהשם הזה נקרא כל, עי"ש. ומעתה כיון שאברהם אבינו למד אותנו את הדרך של הסתפקות שלא להיות משוקע בתאות עולם הזה, אם כן גם בשר ודם יכול לזכות לקבלת התורה, ולזה דרש המדרש הה"ד אנכי ה' אלהיך, וזכו לקבל התורה מפי הגבורה בזכות אברהם אבינו אשר למד את בני ישראל איך להתנהג בכל עניני גשמיות, אבל מי שהוא בעל תאוה ח"ו אינו יכול להשיג עמקות התורה, ואי אפשר לזכות לעבודת ה' אמיתי לעבדו בדביקות ובתשוקה, כי מים ואש לא יתחברו בכלי אחד.

ויש לנו ללמוד מזה ענין גדול ולקח מוסר, ובפרט במדינה זו המיוסד על תאות עולם הזה, ובכל פרט ופרט

מבקשים להוסיף תאוה על התאות, וכמו שפי' בספרי קודש (תולדות יעקב יוסף פ' בהר בשם המגיד, ערבי נחל פ' נשא) עה"פ (במדבר יא ד) התאו תאוה, שהתאו שיהיה להם תאוה, ועוררו התשוקה והחמדה לעניני העולם הזה. וזהו היסוד של מדינה המגושמת הלזו להרבות תאוה, ומבקשים בכל ענין לילך אחר תאות הלב, ובאמת הרי כבר אמרו חז"ל אין אדם מת וחצי תאוותו בידו, ועכ"פ כאשר משוקעים בכל התאות הללו הרי זה מעכב ומפריע ללימוד התורה והתפלה ועבודת הבורא, ואף כאשר באים בביהמ"ד ברצון לעסוק בתורה, אי אפשר ללמוד, וגם אם לומדים קצת אינם רואים פרי ברכה בעמלה של תורה, וכל העסק בתורה הוא בלי חשק והצלחה, וכן התפלה הוא בקרירות, כי עצם התפלה הוא דביקות בבוכ"ע, וכמבואר בנעם אלימלך (סו"פ ויצא) דתפלה הוא לשון חיבור כמו (בראשית ל ח) נפתולי אלהים נפתלתי. אך התנאי לזה הוא לקדש עצמו במותר לו, ולזה דרשו חז"ל (ילקוט קדושים רמז תר"ד) קדושים תהיו, זש"ה (דברים ד ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום, כי אם מקיימים מצות קדושים תהיו, קדש עצמך במותר לך, אז יכולים לזכות לדביקות בבוכ"ע ובתוה"ק ולקיים מצות ומעש"ט, שנזכה והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך ויחד לבבינו לאהבה וליראה את שמך, וזה אי אפשר רק אם עושים גדרים וסייגים בעניני גשמיות ועומדים על המשמר שלא להגרר אחר תאות עוה"ז.

ועובדא ידענא דהוה אצל ק"ז מרן הקדושת יום טוב זללה"ה שראה אצל אחד בתוך ביתו שהוסיף מלח להמתיק מאכלו, נאנח הקדושת יום טוב ואמר, אוי, האם את כל התאוות יש למלאות, עכ"ד. ואנן בעניינו כמה רחוקים אנו ממדרגה זו, והחי יתן אל לבו, שאם רוצים לזכות להיות דבוק בבוכ"ע ובתוה"ק, לעסוק בתורה בהתמדה, ולהשיג עמקות התורה, ואם רוצים לקיים מצות ומעש"ט בדחילו ורחימו בחשק ובהתרוממות הנפש ובחיות דקדושה, צריכים לעשות גדרים וסייגים מכל תאוה וחמדה, ולעמוד על המשמר להתרחק מכל זה, ואז אפשר לזכות לתורה ודביקות בה' ובכל ענינים רוחניים. והשי"ת יעזור שיהיה לנו הזכיה להיות סור מרע ועשה טוב, שנזכה לגדור התאות ללמוד תורה ולקיים מצות ה', ונזכה להתרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו בב"א.

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוח"ח להם

קול שחר נשדחת "ברך משה" רחסידי סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקוה"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעועבי"א

קרית יואל - בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעמו"מ

"נפש חי'ה"

ע"ש הרבנות הגדוקת
מרת חי' מיילדש ע"ה
בת מרן רבינו משה ז"ע
נלביע חי' שבט תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי מנחם משה"

ע"ש
ר' מנחם משה גאנץ
ז"ל
ב"ר דוב ז"ל
נלביע י"ג נחם אב תשנ"ב
☆☆☆

"תהלה לדוד"

ע"ש ר' משה דוד
טעלער ז"ל
ב"ר יחזקאל משה ז"ל
נלביע י"א תשרי תשס"ח
☆☆☆

"אב"ן ישראל"

ע"ש ר' אברהם נתן
בערנאט ז"ל
ב"ר ישראל ז"ל
נלביע י"ב חשוון תשנ"ז
☆☆☆

"ציון לנפש חי'ה"

ע"ש ר' בן ציון בנעט
ז"ל ב"ר ישראל צבי ז"ל
נלביע ט' שבט תשנ"ג
וונתו מרת ח'לה ע"ה
ב"ר יהושע ז"ל
נלביע י"א סיון תשנ"ה
☆☆☆

"חסדי בא"ר"

ע"ש ר' אלכסנדר
בנעט ז"ל ב"ר עזרא ז"ל
נלביע כ"ג ניסן תשנ"ז
וונ' מרת רייזל ע"ה
ב"ר אפרים ז"ל שמעון
נלביע ה' סבת תשנ"א
☆☆☆

"משא"ת חיים"

ע"ש ר' חיים גרין ז"ל
ב"ר מרדכי מנחם ז"ל
נלביע כ"א אדר א' תשס"ח
וונתו מרת אלטע
שינדל ע"ה
ב"ר משה אליהו ז"ל
נלביע י"ב ניסן תשנ"ג

"ברכת מול טוב"

הננו משגרים ברכת מול טוב חמה ולבבית לאנ"ש החשובים כל אחד בשמו יבורך

קול רינה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי גיל וחדוה ובהתרגשות עילאה משגרים אנו בזה ברכת מול"ט אל כבוד

מורינו הגה"צ ראש ישיבתינו שליט"א

ולאביו כ"ק הגה"צ אב"ד דקהילתינו ב"פ שליט"א

לרגל שמחת נישואי בנו, נכדו ביום רביעי בבארא פארק

הרה"ח ר' יודא צבי לעווונגער הי"ד

ולחותנו הרה"ח ר' יצחק אייזיק דאווידאוויטש שליט"א
לאירועי בתו, נכדתו

הרה"ח ר' חיים דוב בנעט שליט"א

ולאביו הרה"ח ר' יצחק בנעט שליט"א
ולחותנו הרה"ח ר' שניאור זלמן טאבאק שליט"א
ולח' הרה"ח ר' משה עסטרייכער שליט"א
להולדת בנו, נכד - השלום זכר בבית מדרשינו בשיכון

הרה"ח ר' יואל מנחם ישכר סאנדער הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' יצחק סאנדער שליט"א
ולוקינו הרה"ח ר' שלמה זלמן סאנדער שליט"א
להולדת בתו, נכדתו

"חסדי שלמה זלמן"

ע"ש ר' שלמה זלמן ז"ל
ב"ר מרדכי וויזנבערגער ז"ל
נלביע ח' כסלו תשס"ב
☆☆☆

"חסדי ישראל יעקב"

ע"ש ר'
ישראל יעקב אייזנבערגער ז"ל
נלביע ט"ו אדר תשנ"ז
ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
סענדל ז"ל ב"ר סיון תשנ"ה
ואביו מרת דינה ע"ה
ב"ר יעקב ישראל הלוי ז"ל
נלביע כ"ט תמוז תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי שמואל וחנה"

ע"ש
ר' שמואל זאב לעווי ז"ל
ב"ר יעקב דוב ז"ל
נלביע ג' תשרי תשנ"ח
וונ' מרת חנה ע"ה
ב"ר חיים משה ז"ל
נלביע י"ב חשוון תשנ"ו
☆☆☆

"אנשי חי'ה"

ע"ש
ר' אביגדור פרידמאן ז"ל
ב"ר נחמי' ז"ל
נלביע ז' שבט תשנ"ג
וונ' מרת חנה לאה ע"ה
ב"ר יעקב פרענקל מבי"ח ז"ל
נלביע ב' אלול תשנ"ג
☆☆☆

"צב"א מרומ"

ע"ש ר'
צבי אלימלך געלבמאן ז"ל
ב"ר אברהם ז"ל
נלביע ז' אלול תשנ"ט
וונ' מרת ברינדל ע"ה
בת ר' מרדכי מנחם ז"ל
נלביע כ"ה תמוז תשנ"ט
☆☆☆

"אפריון נמור" לר' שמעון

ע"ש ר' שמעון דאנקא ז"ל
ב"ר שניאור זלמן ז"ל
נלביע ז' מנחם אב תשנ"ח
☆☆☆

"זכרון חיים צבי"

ע"ש ר' חיים צבי שווארץ ז"ל
ב"ר חוקי אתמר מו"ח ז"ל
נלביע י"ג כסלו תשנ"ה
☆☆☆

"ממכון שבתו

השגרה"